

Belediye

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimler'den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

YAŞLILIK POLİTİKALARI NASIL OLMALI?

Dünyanın ve dünya nüfusunun hızla yaşlanması sebebiyle "yaşlılık kavramı" uzun süredir önemli bir yere sahip. 2030'da dünya nüfusunun yarısının 65 yaş ve üzeri olacağı öngörülüyor. Gelişmiş ülkeler tüm yapılanmasını bu gerçeğe göre yeniden düzenliyor.

Sayfa.3

HAYALLERİ BİTMEMİŞ BİR YAŞLILIK HAYAL MI?

Yaşama Dair Vakıf, Türkiye temsili yaşlılık araştırmasının ilkinin tamamladı. Araştırmanın net bir bulgusu var: Türkiye yaşlanmaya hazır değil!.. Bunun da çok temel iki nedeni mevcut. Birincisi, yaşlılar ve yaşlılık hakkındaki yargılar oldukça negatif.

İkincisi de yaşlanma yok sayılan, reddedilen bir konu olduğu için yaşlılık yıllarına yönelik hem kişisel hem toplumsal hem de politika düzeyinde hazırlıklar yetersiz. Peki, Türkiye'nin yaşlanmaya hazır olmaması neden bir sorun ve şimdinin konusu? Sayfa.2

Röportaj

Doç.Dr. ÖZGÜR ARUN

Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümü ve SENEX Kurucu Üyesi

"TÜRKİYE İÇİN SORUN, HIZLA VE ZENGİNLEŞMEDEN YAŞLANMAK"

Sayfa.10

Röportaj

FERHAT BORATAV

65+ YAŞLI HAKLARI DERNEĞİ Yönetim Kurulu Üyesi

ÖZLEM YALÇINKAYA

65+ YAŞLI HAKLARI DERNEĞİ Genel Müdürü

"TÜRKİYE'DE YAŞLILIK: YALNIZLIK, YOKSUNLUK, YOKSULLAŞMA"

Sayfa.8

Haftanın Röportajı

"ÜMİT UYSAL"

Muratpaşa Belediye Başkanı

"ÖTEKİSİ OLMAYAN BİR BELEDİYECİLİK ANLAYIŞIYLA ÇALIŞIYORUZ"

Biz stratejik planı kentte yaşayanların karar alma sürecine katılımını sağlama, ortak yaşam kültürünü geliştirme, şeffaf, hesap verebilir bir yönetim anlayışını hâkim kılma adına izleyeceğimiz yol haritası olarak değerlendirmekteyiz. 2020-2024 stratejik planımız çağdaş, laik, demokratik Cumhuriyet'in 100. yılını da kapsıyor. Sayfa.7

SODEMSEN

SOSYAL DEMOKRAT KAMU İŞVERENLERİ SENDİKASI

Av. MERVE KARAKAŞ

SODEMSEN Avukatı

"KISA ÇALIŞMA NEDİR?"

Sayfa.13

BELEDİYELERDEN HABERLER

Belediyeler, vatandaşların derlerine derman olacak, yenilikçi ve yaratıcı hizmetleri götürmeye devam ediyor. Sayfa.14

Bültenimize katkıda bulunmak için; teamarastirma@gmail.com

HAYALLERİ BİTMEMİŞ BİR YAŞLILIK HAYAL MI?

Yaşama Dair Vakıf, Türkiye temsili yaşlılık araştırmasının ilkinin tamamladı. Araştırmanın net bir bulgusu var: Türkiye yaşlanmaya hazır değil!.. Bunun da çok temel iki nedeni mevcut. Birincisi, yaşlılar ve yaşlılık hakkındaki yargılar oldukça negatif. İkincisi de yaşlanma yok sayılan, reddedilen bir konu olduğu için yaşlılık yıllarına yönelik hem kişisel hem toplumsal hem de politika düzeyinde hazırlıklar yetersiz. Peki, Türkiye'nin yaşlanmaya hazır olmaması neden bir sorun ve şimdinin konusu?

Sadece Türkiye değil, dünya yaşlanıyor. Nüfus dağılımında yaşlı oranları artıyor. Bu esasen insan ömrü uzaması, nüfus artışı/ düşmesi gibi gelişmelerin sonucu. Dolayısıyla sorun, toplumların yaşlanması değil, buna uygun dönüşümleri geçirmemesi. Türkiye'nin durumu ise daha çetrefilli. Türkiye hızlı yaşlandı ve yaşlanmaya devam ediyor. Bu ne demek? Yaşlı sayısının nüfus içinde oranları birden arttı. Başka ülkelerin 50 yılda, hatta kimilerinin 100 yılın üstünde geçirdiği bu demografik dönüşümü Türkiye 20-25 yılda tamamlıyor. Bu da yaşlı toplum hâline gelmeye sindirememeye neden oluyor. Yaşlı toplumlara baktığımızda refah seviyesinin yüksek olduğunu görüyoruz. Türkiye böyle değil. Bu araştırma gösterdi ki mevcut yaşlı kuşak gelir seviyesi oldukça düşük bir kesim. Öte yandan Türkiye bir hızlı dönüşümü de kentleşme sürecinde yaşadı. Nüfus, artan bir hızla kentlere geldi. En son da yaşlılar gelmeye başladı. Dolayısıyla kentte yaşayan ancak kırsal yaşam alışkanlıklarını devam ettiren geniş bir yaşlı nüfusumuz var.

Tüm bu olgulara rağmen yaşlılık Türkiye'de önemsenen bir mesele değil. Oysa yaşlılık ve yaşlanma neredeyse herkesin bir şekilde ilgi gösterdiği kavramlardan, hayatın bir parçası, bu konuda çoğu insanın bir fikri ve tecrübesi var. Zira herkesin ailesinde yaşlısı var ve herkes yaşlanıyor. Yaşlılık gün geçtikçe daha güncel ve popüler bir konu hâline de geliyor. Yaşlılıkla ilgili konular arasında sağlıkla ilgili olanlar ve fizyolojik değişiklikler ön planda. Yaşlanınca fiziksel görünüşümüz nasıl olacak, en popüler konu örneğin. Son zamanlarda sosyal medyada yaygınlaşan yaşlandırma aracı yoğun ilgi gördü. Gelecekteki görüntüsüne yönelik simülasyona birçok kişi korku ve kaygıyla baktı.

Yaşlılar, yaşlılık, yaşlanma kavramları seilmeyen, iyi hisler uyandırmayan, kaygı yüklü kavramlar. Bu kavramlarla ilgili algı bize bu araştırmada gösterdi ki kavramların algılanışı net bir biçimde negatif. Durum şu: Kimse yaşlanmak istemiyor, kimse yaşlılarla vakit geçirmek istemiyor, ama hem yaşlı yakınları olduğu için hem bir gün kendisi de yaşlanacağı için yaşlılara hürmet ediyor. Yaşlıların geçmişten gelen, geleneksel bir saygınlık statüsü var. Ancak bu, değerini ve etkisini kaybetmiş durumda. Yaşlı yakınlarının yaşlıları hakkındaki hisleriye zıt. Bir yandan bağlılar, seviyorlar, geleneksel bir değer. Diğer yandan bir yük olarak görüyorlar. Bu yükü mücadelede yaşlıları için bakım ve/veya kurumsal destek hizmetlerinden faydalanmayı kültürel olarak kendilerine, ailelerine konduramadıkları için reddediyorlar, "el âlem ne der" kaygıları hâkim oluyor. Bakıma muhtaç bir yaşlı yakını sahibi olmak da en fenası olarak görülüyor. Tüm bunlar yaşlılarla yakınları arasında zıt hislerle kurulan sağlıksız bir ilişki meydana getiriyor. İstenilmediğini bilen yaşlılar fırsatı ve imkânı varsa yalnız yaşamayı tercih ediyor.

Yaşlısı aynı evde olan ya da yakınında yaşayan ailelerin oranı geçmişe kıyasla düşüyor. Tabii bunun başka sosyo-ekonomik nedenleri de var elbette. Fakat kültürel değişimler de yaşlıları genç yakınlarından ayrı ve bağımsız yaşamaya yönlendiriyor. Bunu olumsuz bir gelişme olarak değil de bir olgusal dönüşüm şeklinde ele almak daha doğru. Bağımsız bir yaşam sürdürmeyi tercih eden ya da buna mecbur kalan yaşlıların hayatlarını kolaylaştıracak sosyal politikalar geliştirmek anlamlı olur.

Bu durumun aynı hanede yaşama göre zorlukları olduğu açık. İlk bakışta aile bağlarının zayıflaması gibi bir olumsuz sonucu akla getiriyor, fakat karşılıklı bağımlılık ilişkisinin azalmasının aile içindeki sorunların azalmasına da yol açabildiğini gözetmekte yarar var. Ayrıca bağımsız yaşam, yaşlıların bireysel tercihlerini daha özgürce yaşamaları ve yaşlılık hayallerini gerçekleştirmeleri için bir fırsat görülebilir. Bu durum günümüzde genellikle kendini gerçekleştirme tercihinden ziyade zorunlu veya belli olumsuzluklardan kaynaklı bir sonuç olarak karşımıza çıkıyor. Hâkim olan ve değişmeyen şey, yakınlarıyla birlikte de yaşasa ayrı da yaşasa yaşlıların ayak altında görülmemesinin istenmesi.

Yaşam beklentisi algısı ömür ortalamalarındaki uzamaya paralel biçimde değişmemiş. Uzun yaşama beklentisi ya da tahayyül oluşmamış. Bu konudaki emsaller de sınırlı. Bugünün orta kuşaklarının önünde izleyip karşılaştıracakları yaşlanma tecrübeleri az, yalnızca yaşlılık görgüleri var ki onlar hakkındaki algının da pek muteber olmadığından bahsettik. Bilinen ve hatırlanan yaşlılıklar ise pek iyi veya güzel şeyler değil. Yeti ve statü kayıpları, sorunlar ve bağımlılık akla geliyor. Bir başka deyişle, yapılamayanların arttığı, özgürlüklerin azaldığı, davranışın kısıtlandığı bir kaybetme hâli biçiminde resmediliyor yaşlılık. Kimse kaybetmek istemez. Ama kaçınılmaz olduğu hâlde bu kaybedişi düşünmemek doğal bir refleks oluyor. Böyle olunca yaşlanma ve yaşlılık bir türlü normalleşmiyor. Her normal dışı görülen kesim gibi yaşlılar da toplumun çoğunluğunun eğilimlerinin dışına itiliyor. Eğlenme, dışarıda vakit geçirme, dilediğince giyinme, flört etme, gezme, teknolojik aletleri kullanma, oyun oynama, dans etme, vb. gençlere yakıştırılan özellikler ve aktiviteler yaşlılar söz konusu olunca toplum algısında eğreti duyuyor. "Bu yaşta..." diye başlayan ileri yaştaki bireylere eleştiriler, "Bu yaşta ne işin var...", "bu yaşta sonra hiç yakıştı mı...", "yaşına bakmadan..." vb. kalıplarla devam ediyor. Aksine bazı tuhaf, eksik ya da yetersiz davranışlar yaşlılara yakıştırılıyor ve şöyle tarif ediliyor: "bunlar hep yaşlanma belirtisi". Örneğin, alzheimer veya demans gibi bir hastalığı olmadığı hâlde unutkanlık tecrübe edildiğinde "yaşlandın sen" denebiliyor. "Gençliğine doyamadan" tabirinin "yaşlılığına doyamadan" şeklinde bir versiyonu yok. Oysa "her yaşın ayrı bir güzelliği vardır" cümlesi klişe de olsa başka bir doğrusu var toplumun.

Toplumdaki yok saymayı devlet de takip ediyor. Konuyla öncelikli ilgilenilmesi gerektiği hususunda üzerinde bir baskı yok. Kimse devletin yaşlanma alanındaki ihmalleriyle ilgili hesap sorma niyetinde değil. Devlet de yaşlılığı dilediği boyutlarda ele alıyor. Yaşlılığa özgü bir yaklaşım geliştirmekten ziyade konuyu bir engellilik meselesi bağlamında ele alıyor.

Engelli alanındaki sosyal yardım ve bakım yaklaşımını bu konuya da transfer ediyor. Neticede bu konuda bir sosyal politika geliştirme basıncı görmüyoruz. Son yıllarda hızla yaşanan bir toplum olduğumuz gerçeğiyle ilişkili farkındalığın artmış olması bir nebze kıpırdanma yaratmış durumda. Ancak Türkiye yaşlanma hızına paralel bir hazırlık içerisinde değil. Ayrıca yaşlanmaya hazırlanmayı bakım ve sağlık hizmetleriyle sınırlı görmeyen, kültürel ve sosyal anlamda yaşlı bir toplum olma özelliğine hazır hâlde gelme perspektifindeki gibi bir bakışın henüz uzağında.

Velhasıl yaşlı bir toplum olmaya ve yaşlanmaya hazırlanmak için bir değişim gerektiği açık. Yaşlılığın ve yaşlanmanın normalleşmesi lazım. Nasıl gençlerin gelecek hayalleri gibi bir kavram varsa yaşlılık hayalleri diye de bir kavram olmalı örneğin. Bunun için meşgale çeşitliliği gerekiyor. Yaşlanınca yeni meşgaleler geliştirmek imkânsız olmasa da zor. Ama geçmişten getirilen kimi meşgalelere yaş aldıkça daha fazla zaman ayırmak ve bunlarla ilgili kendini geliştirmek olası.

Türkiye'de toplumun genelinde bireylerin hâlihazırda az meşgalesi var. En büyük meşgaleler zorunlu olarak hayatımıza girmiş olanlar: Eğitim, iş, eş ve çocuklar. Bunlar da hayatından çıkınca boşluğa düşen çok kişi oluyor. Örneğin, erkekler çalışma yaşamında daha yüksek oranlarda, sürelerde bulunduğu ve iş dışı meşgaleleri kadınlara göre nispeten az olduğu için (kadınların da fazla sayılmaz ama ev içi sorumluluk ve yüklerinden gelen zaruri meşgaleleri fazla) çalışma yaşamından sonra genellikle bir boşluğa düşüyor. Kimbilir, belki bu farkın kadınların erkeklere göre daha uzun yaşamasında bir etkisi vardır. İnsanlar yaşlandığında yaşamlarında yer kaplayan, sorumluluklarından kaynaklanan meşgaleler azaldığı ve bunları yenileriyle doldurmadığı için izole oluyor. Buna toplumsal ve kültürel izolasyon da eklenince -normal olana yaşlıların dahil olması hoş karşılanmayınca- yaşlılık doğallığında olmasa da sosyal bir ürün olarak negatif vakaya dönüşüyor.

Diğer önemli bir ihtiyaç, yaşlılık kadar yaşlanma nosyonun da geliştirilmesi. Emekli olmak, çocukları evlendirmek, bazı fizyolojik sorunların başlaması, görünüşte değişiklik vb. momentlerle aniden hayata giren yaşlılık karşısındaki hazırlıksızlık yaşlılığı yine negatif bir vaka olarak kabullenilmiş bir çaresizlik şeklinde yaşıyor. Yaşlılar açısından durumu gönüllü izolasyon biçiminde tarif edebiliriz. Tabii bu toplumdan soyutlanma arzu edilen bir durum sayılmaz belki. Ama kendini dahil olma durumunda huzursuz hissettiği ve kimi zaman da zarar gördüğü için gönüllü izole olma eğiliminde oluyor. Bir anlamda el ayak altından çekiliyor ve ölümü bekliyor. Artık yaşlı bir toplum olduğumuza göre ölümü bekleyen değil, hayalleri bitmemiş yaşlıların çoğaldığı bir kültürel değişim mümkün olmalı.

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimler'den Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

YAŞLILIK POLİTİKALARI NASIL OLMALI?

Dünyanın ve dünya nüfusunun hızla yaşlanması sebebiyle "yaşlılık kavramı" uzun süredir önemli bir yere sahip. 2030'da dünya nüfusunun yarısının 65 yaş ve üzeri olacağı öngörülmüyor. Gelişmiş ülkeler tüm yapılanmasını bu gerçeğe göre yeniden düzenliyor.

Yıllarca "genç nüfus" olmanın rahatlığına ve rehabetine kapılmış olan ülkemiz çoktandır "en hızlı yaşanan" ülkeler kategorisinde. Avrupa ülkelerinin ortalama 50-100 yılda aldıkları yolu görünen o ki biz -içinde olduğumuz zamanı da sayarsak- 15-20 yılda tamamlayacağız. "Avrupa'ya biz bakacağız" söylemi artık temeli ve içeriği sağlam olmayan bir anlayışa işaret ediyor. Yaş kategorisi farklılaşan nüfusa yönelik bakış açısının değiştirilmesi ve bu doğrultuda gerekli altyapının hazırlanması, bizi bekleyen en önemli görev.

Peki, biz yaşlanmaya hazırlıklı mıyız? Geniş toplumsal kesimler için yaşlılık, yoksullaşma demek. Akabinde yalnızlık, özgürlüklerin sınırlandırılması ve sığınma yaşlılığa karşılık gelen diğer hakikatler. Eskiden değer ve anlam atfedilen yaşlılık şimdilerde hak mahrumiyeti demek. Oysa dünyaya baktığımızda yaşlanma dostu ülkelerin refah düzeyinin yüksek olduğunu görüyoruz. Ülkemizdeki hızlı yaşlanmaya paralel bir toplumsal refah olmadığı gibi, her geçen gün etki alanını genişleten ekonomik sıkıntılar baş gösteriyor. İşte, asıl büyük sorun burada. Yoksullaşarak yaşıyoruz. Hayatının en rahat etmesi gereken döneminde insanımızı yoksullaşma ve yalnızlaşmayla baş başa bırakıyoruz. AKP hükümeti talan politikalarıyla orta gelir grubunu büyük bir yoksulluğa itti. Bundan da en büyük darbeyi emekliler aldı. Yaşlanma politikasını sağlık güvencesine ve öldürmeyecek bir gelire indirdi.

Pandemi bu gerçeği öncesine oranla daha da görünür kıldı. Hassasiyetle korumamız gereken yaşlılarımıza yönelik hiçbir altyapı hazırlığı olmadığı için onların evlere kapatılmalarına hatta neredeyse unutulmalarına göz yumduk. Pandeminin mağduru değil, aksine müsebbibi gibi bir muameleyle maruz kaldılar. Saray hükümeti sırça köşküne saklanarak ideal tedbirleri sıraladı. Ama gerçek hayat öyle değildi. Sokağa çıkamayan, sevdiklerini göremeyen yaşlılarımızın aslında ne kadar savunmasız, yalnız ve korunmasız olduklarını hep birlikte gördük.

Yaşlılık sadece fiziki bir kavram değil, psikolojik, ekonomik, kültürel ve toplumsal yönüyle ele alınması, üzerine düşünülmesi zorunlu, geniş bir kavram. Yaşlanma sürecindeki bireylere sağlık, katılım ve güvenlik açısından fırsatlar sunmayı hedefleyen aktif yaşlanma politikaları, söz konusu soruna çözüm yolları arayan ve bireylerin aktif-başarılı yaşlanmalarını sağlayan bir yaklaşım. Aktif yaşlanma, yaşlılara yönelik yürütülecek sosyal politika hizmetlerinin salt bakım ya da rehabilitasyonla sınırlı olmadığı sosyal politika anlayışı demek. Dolayısıyla yaşlanmaya ilişkin politikaları bütüncül bir anlayışla ele almak, sosyal devlet olmanın da ön koşullarından. Bu politikaları bireyi doğumundan ölümüne kadar dikkate alan, hayatının her döneminde bireyin varlığına değer veren, ömür boyu gelişme olanakları yaratan, her yaşam diliminde ona bağımsız bir yaşam sürdürmesine olanak tanıyacak koşulları hazırlayan ve kendi ayakları üzerinde durabileceği konuma gelinceye kadar destek olan hizmetler, çalışmalar ve projeler biçiminde düşünmek zorundayız. Öte yandan bu yaklaşım gençlik, eğitim, sağlık, ekonomi ve diğer politikaların da anlamlarında, içeriğinde ve perspektiflerinde değişimi sağlayacak itici gücü yapısında barındırıyor.

Gözden kaçırılmaması gereken bu hakikatlerin doğrultusunda özellikle pandemi sürecinde belediyelerimiz çoğu alanda olduğu gibi bu alanda da mucizeler yarattı; yaşlıların elleri, gözleri, ayakları oldu. Bu durum bizlere kapsayıcı, bütüncül sosyal politikaların önemini bir kez daha gösterdi. Bu doğrultuda CHP'li belediyeler her geçen gün sosyal devlet anlayışını harekete geçirmeye ve sivil toplumla birlikte yenilikçi pek çok uygulamaya imza atmaya devam ediyor.

Toplumumuzda var olan güçlü aile bağları ve kuşaklararası desteğin de koşulları eskisi gibi değil. Eskiden bir arada, bir mahallede olan aile üyeleri artık aynı şehirlerde dahi olamıyor. Bu değişimi iyi analiz etmek ve önlemleri almak elbette siyasetin sorumluluğundadır. CHP bunun bilincinde ve hazırlıklarını bu anlayışla yapıyor. Yerel yönetimlerimiz bu alanda değerli örnekleri oluşturmaya ve hizmet vermeye devam ediyor. İnsanımızın hayatının her döneminde vatandaşlık haklarını sonuna kadar kullanabileceği, aktif, mutlu, üretken toplum üyeleri olması için çalışmak biz siyasetçilerin de unutmaması gereken başlıca sorumluluğu. CHP bu farkındalıkla çalışıyor ve iktidara sağlam adımlarla yürüyor.

DÜNYADAN ÖRNEKLER

HAREKETLİLİK ÇÖZÜMLERİ

JAPONYA, HADANO

“Tochikubo Alışveriş Kulübü”

Hadano kentindeki Tochikubo bölgesinde 65 yaş üstü nüfus toplam nüfusun % 52,8'ini oluşturuyor. Yakınlarda dükkan olmadığı ve halk otobüsü hizmeti olmadığı için bölge sakinlerinin tepelerden alışverişe çıkması oldukça zor. Bölgede sosyal yardım tesisi, mahalle dernekleri ve Hadano kenti işbirliği ile alışveriş ihtiyacını gidermek için özel bir hizmet sunuluyor. Birçok yalnız ve yaşlı haneden oluşan bölgeye sosyal yardım tesisi tarafından tahsis edilen ve gönüllüler tarafından kullanılan araba ile haftada bir süpermarkete servisi hizmeti sunuluyor. Bu çaba sadece alışverişini kolaylaştırmakla kalmayıp aynı zamanda mahalle izleme işlevlerini iyileştirmeyi ve topluluğu canlandırmayı da başarmış. Yaşlı kullanıcılar arabada diğer yolcularla konuşmayı ve sosyalleşmeyi dört gözle bekliyorlar. Gönüllü sürücülerin kendileri de yaşlı sakinlerden oluşuyor. Gönüllüler topluma katkıda bulunmaktan memnun ve motive olmuş hissettiklerini söylüyor. Projeyi sürdürülebilir kılmak için Hadano şehri bir lider eğitim programı sürdürüyor ve diğer önlemleri de ihmal etmeden bu çabayı desteklemeye devam ediyor.

Detaylı bilgi için: <https://extranet.who.int/agefriendlyworld/afp/shopping-service-called-tochikubo-shopping-club-for-aged-people-in-tochikubo-area-hadano-city/>

ABD, WESTWOOD

“Gelişmiş Hareketlilik için Transit Yolculuk Eğitimi”

Westwood ilçesi yolcuları Manhattan, Newark, New Jersey sahil şeridi ve çok daha fazlasına giden ana terminal merkezlerine götürebilen demiryolu ve otobüs hatlarının bulunduğu büyük bir transit merkezde yer aldığı için şanslı. Ancak birçok yaşlı sakin için toplu taşıma sisteminde gezinmeye çalışmak göz korkutucu bir çaba olabiliyor. Her gün ilçeye giren ve çıkan birden fazla otobüs ve tren var, ancak program bilgilerine, rotalara, nereye inileceğini vb. tam olarak bilememek, birçok yaşlı sakinin yakın çevrelerinin dışına çıkıp arkadaşlarını, akrabalarını ziyaret etmesini ya da şehrin sunduğu her şeyin tadını çıkarmasına engel oluyor.

Yaşlı sakinler için hareketlilik seçeneklerini geliştirmeye yönelik devam eden çabaların bir parçası olarak, Her Yaş için Westwood, yaşlı sakinlere toplu taşıma sisteminden en iyi şekilde yararlanmaları için bilmeleri gereken her şeyi öğretmek adına engelli ve yaşlılar için hareketliliği artırmaya adanmış bir kuruluş olan NJTIP @ Rutgers ile ortaklık kurarak bir program yürütüyor.

Program akıllı telefon uygulamalarının kullanımını, yaşlı indirim ücretlerinden yararlanmayı, kiosklarda bilet satın almayı, çeşitli programların nasıl okunacağını ve bağlantıların nasıl yapılacağını, trene biniş ve iniş için yardımcı yöntemlerin nasıl kullanılacağını ve çok daha fazlasını öğretiyor.

Eğitim, Westwood tren istasyonundan Secaucus, NJ'deki tren terminaline bir “saha gezisi” ile sona eriyor ve katılımcılar Manhattan dahil olmak üzere diğer birçok hedef noktaya nasıl transfer yapılacağını öğrenirken eve dönmeden önce terminalde güzel bir öğle yemeğinin tadını çıkarıyorlar.

KAPSAYICI VE SOSYALLEŞMEYİ TEŞVİK EDEN ÇÖZÜMLER

NORVEÇ, OSLO

“Yürüteçli Geçit Yürüyüşü”

2013 yılında, Oslo’da gelecekteki yaşlı bakımı için yeni bir stratejinin geliştirilmesinin ilk aşamalarında, çeşitli girişimler başlatıldı. Bunlardan en popüler olanlarından biri Uluslararası Yaşlılar Haftası’nda düzenlenen; baston ve tekerlekli sandalye kullanarak da katılmanın mümkün olduğu “Yürüteçli Geçit Yürüyüşü” oldu.

2013 yılından bu yana her yıl düzenlenen “Yürüteçli Geçit Yürüyüşü”, şehir merkezinde belirli bir mesafeli rotayı kapsayıcı ve yaş dostu şekilde yürümeyi sağlıyor. Yürüyüşü tamamlayan yaşlı yetişkinlere ve ayrıca en iyi performansı gösteren yürüyüşçüye ödülleri veriyor. Yürüyüş, şehir merkezinin yaşlılar tarafından kullanılmasını, aktif yaşlanmayı, kuşaklar arası bağlantıyı ve tüm katılımcılar için eğlenceli bir sosyal etkinliği teşvik ediyor. Oslo belediyesine ek olarak, sağlığı ve doğayı teşvik eden STK’lar ve yaşlılar konseyi de kaynak ve bilgi paylaşımı ile etkinliğe katılıyor.

Girişim, Oslo’yu her yaşa uygun aktivitelerle her yaş için bir şehir haline getirerek şehir merkezini yaşlılar için daha erişilebilir, güvenli ve ilginç hale getirmenin bir yolu haline gelmiş durumda. Etkinlik, aktif yaşlanmayı, fiziksel egzersizi teşvik ediyor ve müzikal unsurlar ve sunulan yiyecekler aracılığıyla bunu sosyal ve kültürel bir etkinlik haline getiriyor. Katılımcılardan, huzurevlerinden, yaşlı merkezlerinden ve katılan STK’lardan gelen geri bildirimlerin oldukça olumlu olduğu etkinlik her yıl katılımcı sayısını artırıyor ve yaşlı nüfus için yeterli aktivite olmadığına işaret ediyor. Etkinlik sırasında katılımcılar sağlık asistanı olmak üzere mesleki eğitim alan genç asistanlarla eşleştiriliyorlar; bu yolla nesiller arası temas sağlanıyor.

Detaylı bilgi için: <https://www.oslo.kommune.no/helse-og-omsorg/tjenester-til-eldre/aldersvennlig-by/senior-i-sentrum-uken/>

PORTEKİZ, PORTO

“Porto Güzeldir! 65 Yaş üstü için Turistik Rotalar”

Program şehirdeki çeşitli sembolik alanlara rehberli turlardan oluşuyor ve 65 yaş ve üstü kişileri hedefliyor. Projenin temel amacı, yaşlıların boş zamanlarını kaliteli geçirmelerini sağlamak, taşınmaz ve taşınabilir kültürel ve dini mirasa erişimi arttırmak ve aynı zamanda aktif vatandaşlık ve kalite zaman geçirilmesini teşvik etmek.

Proje kapsamında 4 tematik güzergahta kullanılıyor.

- Tarihi ve Hikayeleri Olan Kiliseler
- Tarihi, Anıtsal, Miras ve Kültürel Öğeler
- Şehirdeki Yeni Önemli Öğeler
- Peyzaj ve Çevre Öğeleri

Haftanın bir gününü bu aktiviteye ayırmayı ve her hafta yaklaşık 50 yaşlıya ulaşmayı hedefleyen proje 2019’da 2000’den fazla yaşlıya ulaşmış bulunuyor.

Sonuçlar değerlendirmeye katılan yaşlıların% 90’ından fazlasının bu girişimi mükemmel olarak değerlendirdiğini gösteriyor.

Detaylı bilgi için: <http://www.jfbonfim.pt/Noticias/O-Porto-e-Lindo---Roteiros-Turisticos-mais65>

NESİLLER ARASI İLETİŞİMİN DESTEKLENMESİ

POLONYA, POZNAŃ

“Büyükler küçükleri kucaklıyor”

“Büyükler küçükleri kucaklıyor” projesi, doğumdan hemen sonra yenidoğan biriminde normalden daha uzun süre kalan yeni doğan çocuklara bakmaları için ebeveynlere ve hastane çalışanlarına yardımcı olmaya odaklanıyor.

Çeşitli nedenlerle hastanedeki bebeklere kişisel bakım sağlayamayan ebeveynler, 60+ gönüllünün yardımına güvenebiliyor. Gönüllüler, fiziksel temasa çok ihtiyaç duyan yeni doğan bebeklerle vakit geçiriyorlar. Bebeklere sarılmak ve kucaklamak, gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı oluyor. Kırılgan bebekleri kucaklamak sağlıklarını bile iyileştirebiliyor. Projenin temel amacı bebeklerin, ebeveynlerin ve yaşlı yetişkinlerin ihtiyaçlarını birleştirmek.

Şehir adına başlatılan proje, 2019 yılında Polonya Palyatif Bakım Derneği - Poznań şehri tarafından uygulandı ve şu anda Poznań Şehir Hastanesi - Fr. Raszeja Hastanesi Yenidoğan Koşuşu tarafından tam olarak denetleniyor.

Proje, Atlanta’daki Amerikan hastanelerinde uygulanan benzer bir projeden ilham aldı. Potansiyel gönüllüler, bir hastane koordinatörü ve psikolog ile ayrıntılı bir kabul prosedüründen geçiyor. Bu gönüllülerin yenidoğanlarla çalışabilmeleri için tıbbi muayene ve çeşitli eğitim seansları dahil birçok gereksinimi karşılaması gerekiyor. Büyük ilgi gören projeye Polonya’nın her yerinden gönüllüler başvurularını göndererek projeye katılmak istediklerini belirtiyor.

Detaylı bilgi için: <https://hospicjum-palium.pl/?fbclid=IwAR2ZZJ2OFkoq4saOla-mWZvbPcjOIGwrMgIn-14h2aKGAqJsq6XgN1I2JPs>

KANADA, OTTAWA

“Kar Melekleri Programı”

“Kar Melekleri” programının amacı, gönüllülük esasına dayanmak suretiyle, yaş almış yetişkinler ve engelli komşularının evlerinin önünden karların kaldırılmasına yardım eden şehir sakinlerine teşekkür etmek.

Yılda bir kez, şehir sakinleri bu görevler için gönüllü olarak aday olmaya davet ediliyor. Adaylar, kış süresince yaş almış yetişkinlerin ya da engellilerin erişilebilirliklerini sağlamak üzere, özel yürüme alanları ya da şeritlerinden karları kürekle temizleyen veya buzları kazımaya yardım eden şehir sakinlerinden oluşuyor.

Adaylara düzenlenen “Takdir Etkinliği” ile Başkan imzalı sertifika ve kar tanesi anahtarlıklar hediye ediliyor. Birçok aday ve aileleri bu şekilde bilinir olmaktan ve takdir edilmekten oldukça memnun oluyor.

Ottawa şehri bu programın yanı sıra bu hizmeti ücretli olarak almak durumunda kalan yaşlılar için maddi destek yardımı ve ev sahiplerini çalışanlarla eşleştirdikleri programlarda sunuyor.

Detaylı bilgi için: <https://ottawa.ca/en/family-and-social-services/older-adults/help-around-home#ottawa-public-library-homebound-services>

YAŞLI HAKLARI VE HİZMETLERİ

İSPANYA, IGUALADA

“Bana İyi Davran”

“Bana İyi Davran”, Igualada şehri tarafından yaşa bağlı bedensel, fiziksel, cinsel ve ekonomik istismarı önlemek amacıyla geliştirilmiş bir strateji bütününden oluşuyor. Igualada Belediyesi Meclisi tarafından desteklenen proje yaşa dayalı ayrımcılığın ve istismarın önüne geçmeyi hedefliyor.

Proje kapsamında yerel marketler gibi stratejik noktalara bilgilendirici posterler yerleştiriliyor. Bu posterlerde Igualada’da yaşayan sakinler yer alıyor ve her gün iyi davranış örneklerinden görüntüler sunuluyor. Fotoğraflar, içinde yer alan yazı ile okuyucuları düşünmeye davet ediyor.

İstismar olaylarını anlatan bir kısa hikaye kitabı bir diğer araç olarak kullanılıyor. Hikayeler, aynı zamanda kitapların ana karakterleri olan yaş almış insanlar tarafından anlatılıyor. Hikayeler, okullarda yaş almış insanlarla öğrencileri yakınlaştırarak kalıpları yıkmak ve yaş almış insanlar hakkında farklı gerçekleri öğretmek üzere okullarda kullanılabilir.

Proje son döneminde ise yaşlı hakları ve yaşlılara yönelik hizmetler hakkında bilgilendirmeler içeren radyo kayıtları ortak toplumsal alanlarda yayınlanıyor.

Detaylı bilgi için: <http://www.igualada.cat/ca/regidories/accio-social-i-promocio-personal/projectes-comunitaris-i-grups/projectes>

İNGİLTERE, NEWCASTLE TYNE “Bilgiye Hemen Ulaş”

Newcastle Tyne 2006 yılından bu yana yaşlılar, aileleri ve bakım verenler için kapsamlı bilgiler içeren bir web sitesine sahip. Web sitesi içerisinde yaş almış insanlar tarafından belirlenen çeşitli alanlara dair bilgiler yer alıyor. İçerikler arasında boş zamanlarda yapılabilecekler, para yönetmeye, aile sorunlarıyla başa çıkmaya, konut seçmeye, aktif, motive ve sağlıklı kalmaya kadar pek çok konu yer alıyor.

Web sitesinin yanı sıra, “Bilgiye Hemen Ulaş”, haftalık bir e-dergi yayınlıyor. Dergi, web sitesindeki güncellemelere ilişkin bilgilerin yanı sıra, yaş almış insanları ilgilendiren yeni araştırmalar, politika değişiklikleri ile yeni hizmet ve faaliyetler hakkında bilgileri içeriyor.

2018 yılından bu yana “Bilgiye Hemen Ulaş” yaş almış insanlar, aileleri ve yaş almış insanlarla çalışan kuruluşlara yönelik bilgilendirme etkinliklerini tüm yaş gruplarını kapsayacak şekilde genişletmiş durumda. Ağırlıklı olarak şehirde yaş almış insanlara sunulan hizmetler konusunda bilgi sağlayan site ayda 21.000 ziyaretçi çekiyor.

Detaylı bilgi için: <http://www.informationnow.org.uk>

İSTİHDAM VE BARINMA ÇÖZÜMLERİ

HONG-KONG, WAN CHAI

“Yaşlı Vatandaşlar için Yeni İstihdam Yolculuğu”

Yaş dostu istihdam uygulamalarının eksikliğini tespit eden Yaşlılar için Wan Chai Metodist Merkezi, istihdam bilgisi ve becerilerini geliştirmeyi ve orta yaşlı ve yaşlı iş arayanlar için istihdam fırsatları yaratmayı amaçlayan “Yaşlı Vatandaşlar için Yeni İstihdam Yolculuğu” programını düzenliyor.

Program Jokey Kulübü Yaş Dostu Şehir Projesi tarafından destekleniyor ve Bölge Konseyi, çeşitli sosyal girişimler ve bölge yaşlı yetişkin merkezleri işbirliği ile uygulanıyor

Program kapsamında düzenlenen 20 saatlik eğitim kapsamında iş arayanlar en yeni istihdam bilgileri; iş arama ve mülakat becerileri ile donatılıyor. İlgilenen bazı katılımcılara işe yerleştirme garantili yemek hizmeti veya ofis desteği kursu veriliyor. Yemek servisi kursu, temel gıda güvenliği ve hijyeni bilgisi, garsonluk becerileri, pratik Mandarin ve İngilizce derslerini içeriyor.

Ofis desteğindeki kursu sürecinde ise telefon arama ve karşılama, ofis ekipmanlarının çalıştırılması, dosyalama, ofis dışı görevlerin yerine getirilmesi, pratik İngilizce ve Mandarin dersleri veriliyor. Uygulamalı iş eğitiminin ardından kursiyerler iş becerilerini ve istihdam fırsatlarını daha da geliştiren 40 saatlik bir işe yerleştirme sürecine dahil ediliyor. Yaş almış iş arayanların istihdam bilgisi almaları için bir iş fuarı düzenleniyor. Kuruluşlar, iş fuarında yaşlı başvuru sahiplerinin bilgilendiren standlar kuruyorlar.

Detaylı bilgi için: <http://www.jcafc.hk/en/Events/New-Employment-Journey.html>

FRANSA, ANGERS “Evde iyi yaşlanma: Yaşlılar için sosyal konutların ve şehirlerin geliştirilmesi”

Yaşlanan nüfus ile artan; izolasyon ve yoksullaşmanın üstesinden gelmek için, şehir ve yaşlılar için özel olarak tasarlanan sosyal konut sahipleri, Angers’deki yaşlanan insanlara uygun barınma konusunda yeni hedefler belirlemek için becerilerini ve bilgilerini bir araya getiriyor.

Sosyal konutları yaşlıların yeni ihtiyaçlarına göre uyarlamak ve inşa etmek için kurallar belirleyen yazılı bir anlaşma oluşturuyorlar.

Ergoterapistlerin tavsiyeleri sayesinde tasarlanan yeni evler, kiracıların hayatını kolaylaştıran daha teknik ekipmanlarla donatılıyor. Bu dönüşümün bir parçasını ise mahalleler ve ortak alanlar oluşturuyor.

Sosyal kapsayıcılığı bütünüyle sağlamak için sosyal konutlara yakın hizmetler ve toplu taşıma araçları da yaşlı dostu hale getiriliyor.

Ayrıca, bu yeni çağ binalarının kiracılarına geniş bir hizmet yelpazesi sunmak için evde yardım şirketleri ve evde bakım programları ile ortaklıklar kuruluyor. Bu eylemin temel amacı ise yaşlıları mümkün olduğu kadar uzun süre kendi evlerinde bağımsız olarak yaşamalarını destekleyerek aktif bir emeklilikten değerli bir kişisel yaşam planına geçmelerini sağlamak.

“ÖTEKİSİ OLMAYAN BİR BELEDİYECİLİK ANLAYIŞIYLA ÇALIŞIYORUZ”

Haftanın Röportajı

“ÜMİT UYSAL”

Muratpaşa
Belediye Başkanı

Muratpaşa Belediyesi sınırları içerisinde tarihi, kültürel pek çok değer yer alıyor. Belediyenizin stratejik planında öncelikli konular ve hedefler nelerdir?

ÜMİT UYSAL: Biz stratejik planı kentte yaşayanların karar alma sürecine katılımını sağlama, ortak yaşam kültürünü geliştirme, şeffaf, hesap verebilir bir yönetim anlayışını hâkim kılma adına izleyeceğimiz yol haritası olarak değerlendirmekteyiz. 2020-2024 stratejik planımız çağdaş, laik, demokratik Cumhuriyet'in 100. yılını da kapsıyor.

Stratejik planımızda;

- Belediye kurumsal yapısını geliştirmeyi,
- Toplum ve ilişki kurma biçimlerini geliştirmeyi,
- Kent yapı ve dokusunu koruyup geliştirmeyi,
- Sağlıklı, temiz, sürdürülebilir bir insan, kent ve çevre döngüsü kurmayı,
- Canlı ve zengin bir kültür ve sanat ortamı yaratmayı öncelikli konular olarak belirleyip, hedefliyoruz.

Muratpaşa 20 km'lik sahil şeridiyle bir turizm bölgesi. Pandeminin etkileri neler oldu? Ne tür önlemler ve uygulamalar var?

ÜMİT UYSAL: Pandemi sürecinden en çok etkilenen sektörlerin başında -özellikle Antalya için- turizm sektörü geliyor. Turizm, Antalya'da bütün sektörlerin doğrudan ilgili olduğu sektör. Turizm çalışanı komşularımız da büyük sıkıntılar yaşadı. Elimizden geldiğince ihtiyaçlarını karşıladık. Şimdi yeni normallere göre tesisler açılıyor. Dinamik bir sektör olan turizm yeni normaller çerçevesinde canlanıyor. Muratpaşa Belediyesi olarak ilgili bakanlığın ve sektörün profesyonellerinin yaptığı veya yapmayı planladığı çalışmaların dışında özel uygulamalarımızı hayata geçireceğiz. Dijital turizm tanıtım ofisini hayata geçiriyoruz. Ofisimiz ilk olarak Antalya'nın “güvenli kent” imajını desteklemek için Cumhuriyet Meydanı, Kale Kapısı, UNESCO Dünya Kültür Miras Geçici Listesi'nde bulunan Yivli Minare'yi ve kuşbakışı Kaleiçi'ni gören alanı 24 saat canlı yayınlayacak. Muratpaşa dijital turizm ofisi aracılığıyla Antalya'ya gelen turistler kente geldikten sonra da yalnız bırakılmayacak. Dünya kültür mirası için çok önemli bir değer olan Kaleiçi'yle birlikte Antalya'nın, Muratpaşa'nın keşfetmeye açık ve güvenli bir destinasyon olduğunu hedef pazarlara anlatacağız. Bununla birlikte dijital pazarlama, kullanıcı deneyimi ve yerel deneyim pazarlama standartları geliştirerek hedef pazarlarda seyahat ve karar verme alışkanlıkları sürecine Muratpaşa'yı dahil edeceğiz. Uluslararası şehir festivallerinden biri hâline gelen Kaleiçi OldTown Festivali'nin bu yıl beşincisini gerçekleştirmeyi planlıyoruz, ancak pandemi sürecinin neden olduğu belirsizliği yaşıyoruz. Festival bünyesinde ilk kez geçen yıl “OldTown Forum” dergisi etrafında yaşayan antik kentleri bir araya getirdik. Yaşayan antik kentlerin korunmasına yönelik deklarasyon imzaladık. Yine forum çerçevesinde pandemiyle mücadelemizi paylaştık, diğer kentlerin deneyimlerini gözlemledik.

Muratpaşa yaşlılara yönelik çalışmalarıyla da öne çıkıyor. “Yaşlı Dostu Kent” nasıl olunur? Belediyenizin yaşlıları kapsayıcılıkta yaptığı çalışmalar nelerdir?

ÜMİT UYSAL: Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı son istatistiklere göre, 510 bin 368 olan nüfusumuzun 73.453'ü 60 yaş ve üzeri komşularımızdan oluşuyor. Nüfusumuzun yüzde 14'ü kıdemli komşularımız. Türkiye'nin en özgün çalışmalarından “Yaşlı Evleri”ni ve yine ülkemizde bir ilk olan “Yaşlı Meclisi”ni hayata geçirdik. Ayrıca hobi-sanat kursları, spor okulları ve kent parklarıyla kıdemli komşularımız için bambaşka bir hayat sağlıyoruz. Sosyal hizmet uzmanlarının ve gerontologların görev aldığı “Yaşlı Evleri” 60 yaş üzeri nüfus için önemli sosyalleşme mekânı hâline de geldi. Üyelik sistemiyle hizmet veren yaşlı evlerinde sabah sporundan İngilizce dil kursuna, tiyatro kurslarından koroya ve dans topluluklarına kadar birçok çalışma hayata geçirildi. Özellikle kadın duyarlılığıyla sosyal sorumluluk projeleri de gerçekleştirildi. 5 yıllık yaşlı evleri deneyimimizin ardından Türkiye'nin ilk “Yaşlı Meclisi”ni de kurduk. Belediyeden bağımsız, kendi içinde bir karar mekanizması bulunan Yaşlı Meclisi 60 kişiden oluşuyor.

Eşit sayıda erkek ve kadın üyenin olduğu meclis seçimlerini de yaptı. Başkanı, başkan yardımcılarını ve komisyon üyelerini belirledi. Bu çalışmalarımızla Dünya Sağlık Örgütü Yaşlı Dostu Kentler ve Toplumlar Ağı'na kabul edildik.

Çevre ile ilgili yaratıcı uygulamalarınız ve projeleriniz var. Bunları anlatır mısınız?

ÜMİT UYSAL: Türkiye'nin ilk ve tek ödüllü geri dönüşüm projesi “Çevreci Komşu Kart”la nitelikli ambalaj atıklarını geri kazanım sürecine dahil ediyoruz. Doğayı, doğal kaynakları koruyup ayrıca Çevreci Komşu Kart sahibi komşularımıza süt ve ekmekten sinema biletine, öğrenci bursuna dönüşen kredi puan kazandırıyoruz. Değerli ambalaj atıkları, çöp konteynerlerine atılmadığı için belediyemizin atık toplama maliyetini de düşürüyor. Nisan 2016'da pilot bölge olarak belirlediğimiz bir mahallelerimizde başlattığımız Çevreci Komşu Kart projemiz şu an tüm mahallelerimizi kapsıyor. Nisan 2016'dan 2019 yılı sonuna kadar 13 milyon 133 bin 798 kilogram cam, kâğıt, metal gibi nitelikli atıkları evlerden topladık. Bu atıkları görevlilerimize teslim eden Çevreci Komşu Kart sahibi komşularımıza 4 milyon 167 bin 254 lira karşılığı puan kazandırdık. Nisan 2016'dan 2019 yılı sonuna kadar değerli ambalaj atıklarını toplarken 563 bin 590 metrekaare orman alanını korumuş olduk. 2018'de içerdiği radyoaktif ve toksik maddeler nedeniyle çevreye ve insan sağlığına ciddi ölçüde zarar veren elektrikli ve elektronik atıkları da Çevreci Komşu Kart kapsamına aldık. Mart 2019'da atık yağları Çevreci Komşu Kart kapsamında toplamaya başladık. Çevreci Komşu Kart projemiz dışında 1000 dönüme yakın yeşil alanı kentimize ve komşularımıza kazandırdık.

Dezavantajlı grupları kapsayıcılıkta belediyenizin politikasını ve bu gruplara yönelik yapılan ya da hedeflenen projeleri öğrenebilir miyiz?

ÜMİT UYSAL: Kıdemli komşularımız yaşlılarla ilgili olarak sunduğumuz hizmetleri yukarıda anlatmıştım. Kadınlar, engelliler, çocuklar ve gençler için de toplum içindeki durumlarını güçlendiren projeler uyguluyoruz. Şiddet gören kadınlar için Alyazma Kadın Danışma Merkezleri, Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği (TÜKD), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Antalya Kadın Girişimciler Kurulu, Azize Kahraman Halk Eğitim Merkezi işbirliğinde “Kadın Emeği Eğitim Merkezi” projelerini uyguluyoruz. Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği (TÜKD) Antalya Şubesi'yle kız çocuklarının okula devam etmelerini sağlamak için “BinaRoy”, çocuk yaşta evlilikleri engellemek için kadın kuaförlerle birlikte “Mor Makas” projelerini uyguluyoruz.

Özellikle çalışan annelerin ve gelir düzeyi düşük ailelerin çocukları için Sosyal Kreş uygulaması başlattık. 4 sosyal kreşimiz çocuklara okul öncesi eğitim veriyor. Eğitimde fırsat eşitliği sağlayabilmek için; İlköğretim ve ortaokul öğrencilerine Eğitim Destek Merkezleri, üniversiteye hazırlanacak gençlere de Muratpaşa Eğitim Merkezi

(MURGEM) hizmet veriyor. Eğitim Destek Merkezleri'nde ayrıca 2016 yılından beri robotik kodlama eğitimi veriyoruz. Bu çalışmamızı inovasyon merkezi olarak tek çatı altında topladık. Engelliler için “Engelsiz Kafe” Muratpaşa'nın en güzel yerinde, falezlerin üstünde hizmet sunuyor. Ulaşılabilir kent uygulamalarımızı da sürdürüyoruz. Ötekisi olmayan bir belediyecilik anlayışıyla projeler üretmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Kentin ortak aklını oluşturmak ve faaliyete geçirmek için sivil toplum kuruluşlarını inşa ettiğimiz Abdullah Sevimçok Sivil Toplum ve İnovasyon Merkezleri (ASSİM) çatısı altında topladık. Kentimizdeki yerleşik yabancı kökenli vatandaşların katılımıyla “Yabancılar Meclisi” kurduk. Türkan Şoray Kültür Merkezi'yle tüm komşularımızı sanat ve kültür etkinlikleriyle buluşturuyoruz. Dijital Demokrasi Platformumuz www.komsumeclisi.com ile kapsayıcılık ve katılımcı bütçe uygulaması anlamında yeniliklere imza attık. Her mahallelerimizde bir mahalle meclisi oluştururken katılımcı bütçe uygulaması başlattık. Belediye bütçesinden belirlenen bir bölümün nerede, ne için, hangi projede kullanılmasını gerektiğini komşularımızın oylarıyla belirledik. Bir iletişim-yönetişim projemiz olan “Turunc Masa”yla komşularımızdan gelen şikâyetleri, önerileri ve talepleri aldık, değerlendirdik.

Belediye birimlerinin performanslarının ölçülmesini ve komşularımızca denetlenmesini sağladık. Böylelikle yönetime katılımlarını da sağladık.

“TÜRKİYE’DE YAŞLILIK: YALNIZLIK, YOKSUNLUK, YOKSULLAŞMA”

65+ Yaşlı Hakları Derneği hangi ihtiyaçtan kuruldu? Türkiye’de yaşlılık kavramını nasıl görüyorsunuz?

FERHAT BORATAV: 65+ Yaşlı Hakları Derneği şöyle bir ihtiyaçtan doğdu: Türkiye’de yaşlılıkla ilgili çalışan sivil toplum kuruluşları var, ama bunlar meseleyi genellikle bir sağlık sorunu olarak ele alıyorlar ve sağlık hizmetleri ya da hastalıklar açısından bakıyorlar. Ancak yaşlılık sağlıkla sınırlı değil, en azından artık değil. Artık ortalama yaşam süresi uzadı. 65 yaş sınır alsanız bile insanların yaşayacakları en azından bir 20-25 yıl var ve bu 20-25 yılın çok büyük bölümünü de neredeyse herhangi yaşta bir insan gibi yaşıyorlar. Dolayısıyla yaşlılık meselesini sadece bir sağlık ve sağlığın bozulması sorunu olarak değil, daha farklı düzeylerde ele almak gerekiyor. Biz bunu düşünerek bu derneği oluşturduk. Nasıl ki kadınlar, gençler, çocuklar, engelliler için oluşmuş birtakım sivil toplum kuruluşları varsa ve bunların haklarını savunuyorsa aynı şekilde yaşlıların da kendi haklarını önce tanımlamaları, o haklara sahip çıkmaları, sonra da onları almak için uğraşmaları gerekiyor. Bu mantıkla kuruldu 65 + Yaşlı Hakları Derneği.

Birkaç düzeyde farklı konularda çalışıyoruz. Her şeyden önce insanların kendi yaşlılıklarına hazırlanmaları gerekiyor. Ailelerinde yaşlı varsa onun durumunu anlaması, onunla nasıl ilişki kuracağını öğrenmesi, onun önünde -sağlık konusunun ötesinde- hangi sorunlar olduğunu görmesi gerekiyor. Bu belki de en önemli çalışma alanımız: İnsanları ve hatta içinde buldukları kurumları yaşlılığa hazırlamak. Çalışma alanının kentler boyutundaki yansımaları, yaşlı dostu kent kavramı. Bunun için yerel yönetimlerle çalışıyoruz. Yaşlılık hukukuyla ilgili çalışıyoruz. Türkiye’de yaşlılık hukuku bugüne kadar sadece emeklilik meselesi şeklinde algılanmıştır. Hâlbuki çok daha başka boyutları da var. Yaşlıların finansal okuryazarlığı konusu yaşlılığa hazırlanmanın bir başka boyutu. Yaşlıları, yaşlı yakınlarını ve kurumları finansal suistimaller konusunda bilinçlendirmek çalıştığımız çok önemli bir alan. Yaşlılar açısından ciddi bir sorun olan dijital uçurumu kapatmak için çalışıyoruz. Bunlar belli başlı çalışma alanlarımız. Sizin de belirttiğiniz gibi Türkiye’de yaşlılık bir kavram, bir kesim olarak algılanan bir şey değildi. Garip bir kader, ama pandemi bu açıdan bir dönüm noktası oldu. Ben Duygu Asena’nın Kadının Adı Yok kitabından esinlenerek yaşlının adı yok diyordum. Şimdi pandemiyle birlikte yaşlının adı ve yaşlılara karşı ayrımcılık da belirgin hâle geldi. Bunlar aslında daha önce de vardı, var olduğunu biliyorduk, ama hep suyun altında kalmış şeylerdi, pandemiyle birlikte görünür oldu. Yaşlılık ve yaş ayrımcılığının ortaya çıkmasıyla yaşlılara özel birtakım şeyler yapmak gerekliliği de doğdu. Bunların yapılamadığı ortaya çıktı. Dolayısıyla derneğin kurulmakla ne kadar doğru bir iş yaptığı sanıyorum şimdi herkes tarafından paylaşılıyor.

Sizce bizdeki yaşlılık algısı nedir? Yani dünyada, yurtdışında yaşlılık kavramı ve algısı var, bizdeki yaşlı profili nedir? Yaşlıların alışkanlıkları neler? Yaş almayla yaşlanma arasında nasıl bir fark var?

FERHAT BORATAV: Şimdi bir kere şöyle bir şey var, yaşlanma sınırı bizim de derneğimizin adı (65+) ama bu bence çok da önemli değil. Yaşlılık sonuçta iki türlü: İlki insan vücudundaki fiziksel değişiklikler. İkincisi, insanların kendini algılamasıyla ilgili bir şey. Türkiye aslında kendini oldukça erken yaşlı algılayan bir toplum. Erkekler kendilerini 55-60 yaş aralığında -özellikle emekli olduktan, iş hayatından koptuktan sonra- yaşlı algılıyorlar. Kadınlar çalışmıyorsa, torunları olduğu andan itibaren anneanne babaanne sıfatını kazanınca, yaşı ne olursa olsun -ki Türkiye’de bu genellikle genç oluyor- kendini yaşlı algılamaya başlıyor. Algılar düzeyinde Türkiye aslında erken yaşlanan bir ülke, ama öte taraftan şunu biliyoruz Türkiye yaşam süresinin uzadığı, dolayısıyla insanların 60-65 yaşta başlayarak 20-25 yıllık yaşam süresinin olduğu o yolda hızla ilerliyor.

Türkiye şu anda Avrupa’nın en hızlı yaşlanan ülkesi sıfatına sahip. Bizim açımızdan özellikle yerel yönetimler düzeyinde çok önemli olan bir şey var, bunun altını hep çizmek gerekiyor.

Başka ülkelerin bir yüzyıl içinde hatta iki yüzyıl içinde yaşadığı demografik dönüşümü Türkiye 15-20 yıl içinde yaşayacak. Dolayısıyla çok hazırlıksız yaşayacak bu durumu. Hızlı ve acil bir şekilde ayak uydurmak üzerine bir şeyler yapılması lazım. Türkiye’de yapılan araştırmaların çoğuna baktığımız zaman yaşlılık aslında olumsuz algılanıyor. Böyle adlandırılmasa bile. Yaşlılık, saygınlık olarak adlandırılıyor. Ak saçlılar diyoruz, bilgelik diyoruz, ama o tabakayı biraz sıyrınca altından olumsuz şeyler çıkıyor. “Yaş 70 iş bitmiş”, kenarda oturan, evin bir köşesine neredeyse sığınmış durumdaki bir insan. Kadın yaşlıların çeşitli farklı problemleri var. Genellikle daha uzun yaşıyorlar. Yaşlılık dönemini yalnız geçiriyorlar, çünkü ortalamaya baktığımızda erkek partnerleri daha erken ölüyor. Kadınlar çocuk bakmak ve ev işleri anlamında işlev kaybı yaşamayabiliyorlar. Durum erkekler açısından zor. Sabahleyin belli bir saatte evden çıkıp kahveye veya camiye giden yada parkta oturan bir insana dönüşüyor. Yaşlıların günlük hayatına baktığımız zaman ortalamada böyle bir tablo görüyorsunuz. Ekonomik hayatın, üretken hayatın dışına çıkmış, kendilerine bir işlev bulamayan, kendilerini ifade etmek için bir yol bulamayan, genellikle ya ailenin yanında -ama çoğu zaman sığıntı bir şekilde- ya da yalnız yaşayan -yalnız derken kastım tek başına değil, ama 2 yaşlı bir evde yaşayan- insanlar. İstanbul gibi büyük kentlere baktığımızda bu yalnız yaşayan yaşlılar durumunun çok ciddi bir sorun olmaya başladığı şimdiden aşikâr. Yalnızca Beşiktaş, Kadıköy gibi yaş ortalamasının yüksek olduğu ilçeler değil. Hemen her ilçede geçerli olan şey. Yalnız yaşayan, -karı/koca olsa da- çocuklarından uzak yaşayan ciddi bir yaşlı nüfus var. Bunların çoğunun çocuğu aynı mahallede, aynı ilçede bile oturmuyor. Hatta pek çoğu İstanbul dışında oturuyor. Böylesi ciddi yalnızlık sorunu var. Türkiye’de yaşlı açısından ikinci diğer bir üst sorun, yoksulluk. Çünkü yaşlılık aynı zamanda Türkiye’de ciddi bir gelir kaybı anlamına da geliyor. Üçüncü sorun da en önemlisi insan ilişkileri. Araştırmalara baktığımız zaman şunu görüyorsunuz: Yaşlı için insan ilişkisi -çocuklarıyla telefonla görüşmek, arada sırada komşu ziyaret etmek, erkekse camiye gitmek orada akranlarıyla görüşmek gibi- son derece sınırlı. Türkiye’de yaşlıların gündelik yaşantısını belirleyen en temel şey bunlar: Yalnızlık, yoksunluk ve yoksullaşma.

Sizce yaşlı dostu bir kent nasıl olmalı? Yerel yönetimlerin dezavantajlı gruplar içinde yaşlıları kapsayıcılıkta nasıl bir inisiyatif alması gerektiğini düşünüyorsunuz? Neler yapılabilir?

FERHAT BORATAV: Yaşlı dostu kent meselesi, Dünya Sağlık Örgütü’nün ortaya koyduğu bir kavram. Bunun için bir ağ oluşturulmuş durumda. Türkiye’de 3 ya da 4 belediye bu ağa katılmış durumda. Türkiye’de işin temelinde bir karmaşa var. Karmaşanın sebebi yaşlılar konusundaki esas sorumluluğun kimde olduğuna karar verilememesi. Belediyelerin tabii ki çok önemli bir sorumluluğu var. Çünkü insanların günlük hayatta birebir temas ettikleri en önemli birim orası, ama öte taraftan bakıyorsunuz ki -özellikle sağlık hizmetleri konusunda- merkezi hükümetin yereldeki uzantılarının çok büyük bir rolü var ve üstelik de burada bir tür çekişme var.

Şu açık: Burada ilçe düzeyinde yerel yönetime büyük iş düşüyor. Böyle deyince belediyeler genellikle “yani ne yapacağız şimdi” diye soruyorlar. Onların kafasında mesele net değil. Ne yapacağız şimdi? Sadece kaldırımlar yüksek, parkta eksikler vb. konulara odaklanılıyor. Bunların hepsi doğru, bunların hepsi var. Ama yalnızca yaşlıları değil, başka insanları da etkiliyor. Yani çocuk arabasıyla dolaşan anne için de kaldırımlar yüksek. O yüzden meseleye daha toptan bir yaklaşım sorunu biçiminde bakmak lazım. Yoksa mesele kaldırımların yüksekliğini ölçmek değil. Kaldırımların yüksekliğini düzeltebilirsiniz, başka sorunlar kalır geriye. Daha toptan bir yaklaşım olarak bakmak lazım. Ben buna “yerel yönetimlerin kendi içinde bütün birimlerinde şefkat ve bakım üretme meselesi” diye bakıyorum. Bütün birimlerine bu anlayışı yayması lazım. Biz bunu bütün kurumlar için söylüyoruz. Yaşlılık konusunda bir şey yapmak istiyorsanız önce kendinizden başlayın, kendi kadronuza, kendi çalışanlarınıza sorun onlar yaşlılıktan ne anlıyorlar, onlar kendi yaşlıları, kendi ailelerindeki yaşlılarla nasıl bir ilişki içindeler? Kendi yaşlılıklarına hazırlanıyorlar mı?

Röportaj

“FERHAT BORATAV”

65+ YAŞLI HAKLARI DERNEĞİ
Yönetim Kurulu Üyesi

FERHAT BORATAV

1959 yılında İstanbul’da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi’ni ve Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü’nü bitirdi. Fransa’da Grenoble Üniversitesi’nde “Türk Göçmen İşçiler” üzerine master çalışması yaptı. Medya macerası 1985’te Nokta dergisinde başladı. 1987’de BBC Türkçe Yayınlar Servisi’nde yapımcı, sunucu ve radyo habercisi olarak çalışmak üzere Londra’ya gitti. Türkiye’ye dönüşünde kısa süre bir televizyon yapım şirketine Genel Yapım Yönetmeni olarak çalıştı. Sonra haberciliğe geri döndü. Altı yıl ATV’de Haber Müdürlüğü yaptı. 1999’da yayına geçişinden kısa süre önce CNN Türk’e katılarak Genel Yayın Yönetmeni görevini üstlendi. Evli. İngilizce, Fransızca, Almanca biliyor.

1998 yılından bu yana Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde ders veriyor. Üniversite yıllarında uğraştığı tiyatroyu, Fransa yıllarında yaptığı aşçılığı kariyerinin önemli halkaları olarak görüyor.

65+ Yaşlı Hakları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Üyesi.

Onlar yaşlılığın ne olduğunu ve yaşlılığın problemlerini anlarsa kendi işlerinde de bunu çözenin yollarını bulurlar muhakkak.

Belediyeler söz konusu olduğu zaman bizim karşılaştığımız en büyük sorun şu: Karşımıza sosyal hizmetler birimlerinden arkadaşlarımız geliyor, konunun son derece bilincindedir. Onlar konunun ne olduğunu biliyorlar, ama fen işleri biliyor mu, bilmiyor. Zabıta biliyor mu, bilmiyor. Park ve bahçeler biliyor mu, bilmiyor. Hâlbuki işi yapacak olanlar birimler. Kaldırımların yüksekliğini ayarlayacak olan sosyal hizmetler bölümünde çalışan sosyal hizmet uzmanı değil ki, fen işlerinde çalışan mühendis, fen işlerinde çalışan ustabaşı. O bilmiyor bu işi, esas ona ulaşmamız gerekli. Onun yaşlılık konusundaki algısını önce anlamamız, ölçmemiz, sonra da değiştirmemiz lazım.

Bunu yapabilirsek zaten geri kalan bütün sorunlar listesi teker teker çözülebilir. Yapamadığınız ölçüde iş bir grup belediye çalışanının moda diye ilgilendiği, “kafayı taktığı” konuya dönüşüyor. Biz bütün kurumlara ve belediyelere aynı şeyi söylüyoruz. Başlarken her şeyden önce kendi insanlarınızın, kendi çalışanlarınızın bakışını, bu konudaki algısını değiştirin. Önce anlayın nedir o algı ve sonra da onu değiştirin.

Kilit bence burada. Yoksa iş gerçekten makyajla sınırlı kalıyor. Hakikaten bunu kötü olsun diye söylemiyorum, ama makyajla sınırlı kalır. İşte dünya yaşlılar gününde yaşlılarımızı topladık, onlarla sohbet ettik, efendim sabahleyin yaşlılarımıza çay verdik... Bunlar kötü mü değil. Tabii ki iyi ki yapıyor, daha da yapılınsın, ama işi bir adım öteye taşımak istiyorsanız önce kendiniz yaşlılığın ne olduğunu anlayın.

Bir belediyeye çalışırken ilk tanışmamızda şöyle bir şey yaşadık. Toplantıda yaşlılar konusunda ne yapılabilir konuşuyorduk. Ben “mesela en başında belediyenin teknik hizmetleri ya da Fen İşleri Müdürlüğü yalnız yaşayan yaşlıların evlerini onların yaşamına daha uygun hâle getirmeye çalışabilir. En basitinden yerdeki halıyı kaldırmayı öğreterek yaşlılara bu bile düşmeyi engelleyebilir ve düşme biliyorsunuz yaşların en büyük sağlık sorunlarından birisi” dedim. Konuştuğumuz yetkilinin o anda gözünde bir şey yandığını gördüm. “Benim de babam aynı şekilde halıya takılarak düştü ve kurtaramadık onu sonra” dedi. Kalça kırılmış ve devamında kurtulamamış. Onu yakalamak lazım, o bilinci, insanın gözündeki o bilinci yakalamak lazım. Onu anladığı zaman neler yapılabileceği konusunu da anlıyor.

Belediyelerle nasıl çalışıyorsunuz? Ne tür projeleriniz var?

FERHAT BORATAV: İstanbul’da ilçe belediyelerini davet ettiğimiz yerel yönetimler çalışma grubumuz var. Belediyelerden, özellikle yaşlılarla çalışan birimlerden insanlar geliyorlar, deneyimlerini paylaşıyorlar, karşılaştıkları zorlukları anlatıyorlar, birbirleriyle görüş alışverişinde bulunuyorlar. Biz de istiyoruz ki buraya artık fen işlerinden insanlar da gelsin, stratejik planlamadan, bütçe bölümlerinden insanlar da gelsin. Bu konuda başarılı olmak için bahsettiğim insanların da gelmesi lazım.

Önümüzdeki dönemde bir projemiz var. O ilerlediğinde bu çalışmayı Anadolu’ya açacağız. 5-6 kente giderek, oradaki ihtiyaçları belirleyerek Anadolu’da neler yapıldığını göreceğiz. Bir atölye yaptık ve fark ettik ki farklı yerlerde çok güzel işler de yapılıyor. Çok iyi işler, iyi niyetli ve içten çalışmalar var. Bütün bunların hepsini nihai olarak belediyeleri bir araya getiren bir platformda, “Yaşlı Dostu Kent Platformu”nda toplamak istiyoruz.

Bunun da en önemli iki amacı var: Birincisi, iyi örnekleri paylaşmak. Çünkü Türkiye’de insanlar iyi örnek görenek öğreniyorlar. Dolayısıyla iyi örnekleri paylaşmak mühim. İkincisi, özellikle bu konuda çalışanların -biraz önce bahsettiğim gibi sosyal hizmet uzmanları, sağlık birimleri gibi birimlerde çalışanların- güçlendirilmesi, kurum içi itibarlarının yükseltilmesi. Bir üst seviyedeki yetkililerin önüne belli taleplerle çıktıklarında arkalarında bir destek olduğunu bilmeleri lazım. O desteği onlara verebilmek önemli. Yerel yönetimlerle yürüttüğümüz çalışmanın temel çerçevesi bu.

Yaşlıya hizmetin içinde hep bakım, koruma, kollama perspektifi var. Bizim gibi ülkelerde tabii bu daha önemli bir konu oluyor. İnsan yoksulsa hobisi olamıyor, bakıma muhtaçsa hayatla bağı daha zayıf oluyor. Ama galiba yaşam enerjisini yükseltmek, yaşamla bağı kuvvetlendirmek genç kalma hissini uzatan bir şey. Bu konuya nasıl bakıyorsunuz?

FERHAT BORATAV: Bakım, benim sevdiğim bir tabir değil. Bugün Türkiye’de “bakım”ı ihtiyaç duymayan bir yaşlı kesim var ve bu yaşlı kesimin sayısı giderek artıyor. Yani 60 yaşına gelmiş, önünde en azından 15 yıl herhangi bir bakıma ihtiyaç duymadan yaşayacak çok sayıda insan var ve bu insan sayısı da giderek artıyor. Biz yaşlıların hayatın içine dönmesini ve günlük hayatlarını özerk şekilde, kendi seçtikleri yerde, kendi seçtikleri şekilde sürdürmesini önceliyoruz. Esas meselemiz bu.

Bizim için yaşlı perspektifinden özerklik en önemli şeylerden bir tanesi. Yaşlı, bağı ve bağımlı olmamalı. Mümkün olduğunca kendi hayatını, kendi seçtiği yerde, kendi seçtiği koşullarda sürdürebilmeli. Bu ailenin yanında da olabilir, kendi evinde de olabilir, bir kurumda da olabilir. Bunların hepsi seçenekler, hepsinin kendine göre artıları eksileri var, ama önemli olan bunu kimin seçeceği.

Özlem Hanım, yaşlıların özerk, hayatla bağı kuvvetli olmasında dijital haklar konusu da önemli. Bu konudaki görüşlerinizi öğrenebilir miyim?

ÖZLEM YALÇINKAYA: Yaşlıların otonom kalması -yani özerkliklerini uzun süre devam ettirebilmeleri- için dijital okuryazarlığı, yaşlıları içeren ürünler ve hizmetler sunulmasını, teknoloji okuryazarlığının yaşlılara özgü, yaşlı üzerinden geliştirilmesini çok önemsiyoruz. Bu yüzden de teknoloji okuryazarlığı eğitimleri geliştirmek istediğimiz ve geliştirmeye devam ettiğimiz bir alan. Yaşlıların artık bu hayatın içindeki her grup gibi teknoloji içerir bir hayat sürdürebilmesi mümkün. Bunun nedeni yaşlıların yapamıyor olması değil aslında. Ürünlerin de yaşlıya özgü, onların da ihtiyaçlarını görür şekilde dizayn edilmiyor olması. Hâliyle bu alanda yapılacakları çok önemsiyoruz.

Yaşlılara götürülecek hizmetlerin onların hakkı olduğundan hareket edilmesi temel konu sanırım.

ÖZLEM YALÇINKAYA: Kesinlikle. Her şeyi hak temelli bir yerden, yaşlının hayata daha uzun süre katılması ve daha uzun süre bağımsız kalabilmesi perspektifinden geliştirmek başka bir şey. Yoksa evlere şimdi sıcak yemek servisi vermeyi siz bir hayırseverlik mantığıyla da yapabilirsiniz. Ama hak temelli bir yerden de yapabilirsiniz. Biz aslında burada o bakış açısını getirmeye çalışıyoruz. Yoksa her belediye kendi çapında ve yaşlı sayısı fazlaştıkça aslında bir şeyler yapmaya çalışıyor. Hak temelli yaklaşımı çok önemli buluyoruz. Yaşlıya yaşlı denmesi sadece belediyeler açısından değil, yaşlıların kendisi açısından da önemli. Diğer bir konu da savunuculuk. Yaşlı olmanın bir kimlik olarak sahiplenilmesi. “Ben yaşlıyım ama mutluyum” değil, “yaşlıyım ve mutluyum”, “yaşlıyım ve aktifim” gibi.

Yaşlılık meselesinin de diğer bütün alanlar gibi bir kimlik olarak sahiplenilmesini, yaşlıların karar mekanizmalarına katılmasını, kendi süreçlerinin aktörü, sahibi olan bir grup olmalarını öngörüyoruz. Yine yaşlının hayatını kendi bulunduğu yerde sürdürmesini, yerinde yaşlanma kavramını önemsiyoruz. Çünkü bu, o kişinin hakkı. Yalnız yaşlanmaya ve yerinde yaşlanmaya hakkı vardır insanın. Tabii etrafı doğru sosyal hizmet ve haklar serisiyle sarılmaz ise bu mümkün değil. Bazı küçük değişikliklerle hayatını tek başına sürdürebilecekken başka kentlere, hiç yaşamadığı ülkelere veya kentlere, apartman dairelerine, çocuklarının yanına gitmek zorunda olan yaşlılar da var. Böyle bir durumda suistimal de başka bir konu olarak devreye giriyor. Kendi çocuğu bile olsa bir insanı sadece bir kişinin vicdanına ve iyi niyetine bırakmak, bizim haklar temelinde açıklayabileceğimiz bir şey değil. İnsanın yaşadığı değişimin dezavantaja dönüşmesi kişinin kendisine olan önyargısıyla, yaşlılığa olan önyargısıyla ve tabii çevrenin de artık köşende otur yaklaşımıyla beslenen bir şey.

Konuya bütüncül açıdan yaklaşmak ve bakmak çok önemli. Hayatın her alanına yaşlı gözünden bakmamız gerekiyor. Ücretsiz ulaşım hakkı vermek önemli, fakat o otobüse binebileceği hâlin olması da çok önemli. Yaşlılık konusunun Türkiye’de önümüzdeki 10 yıl içinde çok daha akut hâle geleceğini biliyoruz. Şimdiden hazırlık yapmakta fayda var.

Yaşlılar gördükleri muamele üzerinden “biz varız” demek durumunda kaldılar. Bu dönemde “bizi unuttular evde” mesajları aldık yoğun olarak. Onları evde unuttular gerçekten. Haklılar. Yaşlıya yaşlı demek tabii ki önemli. Geçenlerde bir kentte böyle bir merkez adı gördüm. Yaşlı kelimesini geçirmemek için yaş almakta olan ulu çınarlar merkezi gibi bir şey diyordu. Niye bu kadar yoruldu, onlara yaşlı denebilmesi ve yaşlı da oraya kendini dışlanmış, aciz hissetmeden gidebilmesi. Yaş almak bir kere her yaşta ulu çınar değildir. Olması da gerekmez. Koltuğunda oturan bir bilge olmak zorunda değil yaşlı. Yaşlıların da diğer insan grupları, kategorileri gibi her türlü var. Dolayısıyla işte bunlar hep birbirine bağı süreçler. Mutlaka bütüncül yaklaşımlarla ele alınması, ana akımlaştırılması ve yaşlıya yaşlı denebilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

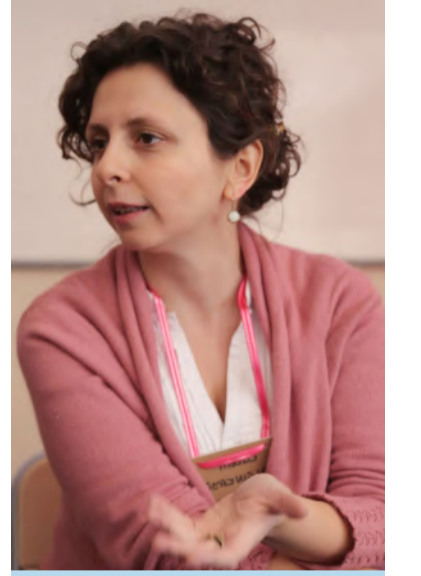
Covid-19’da ikinci dalga beklentisiyle 65 yaş ve üzeri için tedbirler yine konuşulmaya başlandı. 65+ Yaşlı Hakları açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

ÖZLEM YALÇINKAYA: Covid’te 65+’lar sadece bizde değil, dünyada gündeme oturdu. Kısıtlamalar önce yaşlılara kondu, en son onlara kaldırıldı. Şimdi kısıtlamaların tekrar onlardan başlayarak devam etmesi, zaten konuya olan yaklaşımın gözden geçirilmesi gerektiğini gösteriyor.

Röportaj

“ÖZLEM YALÇINKAYA”

65+ YAŞLI HAKLARI DERNEĞİ
Genel Müdürü

ÖZLEM YALÇINKAYA

Sosyoloji eğitimi aldıktan sonra yüksek lisans döneminde ODTÜ’de ulusal ve uluslararası araştırma projelerinde çalıştı. Sivil toplum alanında yaklaşık 14 yıldır süren profesyonel hayatı boyunca yerel ve uluslararası birçok sivil toplum yapısında çeşitli kademelerde yer aldı. Bu süre zarfında kurumsal ve idari süreçlerin yanı sıra onlarca araştırmanın ve sivil toplum projesinin fonlanması ve izlenmesi süreçlerini de yürüttü. Bu sayede çok sayıda sivil toplum girişimine ve projesine mentorluk yapma şansı buldu. Aynı zamanda İstanbul Bilgi Üniversitesi’nde İnsan Hakları Hukuku Yüksek Lisans Programı’na da devam etti.

Hâlen 65+ Yaşlı Hakları Derneği Genel Müdürü olarak görev yapmaktadır.

Peki, biz bu 5 ayda yani yaşlıları uzun ve belirsiz süreler boyunca evde kapatırken eksikleri görüp, tekrar bir yasak getirirken, bazı imkânlar sağladık mı? Yerine getirmediklerimize de baktık mı, onları gözden geçirdik mi? Çünkü bu yaşlılar açısından da gözden çıkarılmışlık hissini çok besleyen bir şey oldu. Biz kimsenin bunları pek gözden geçirdiğini düşünmüyoruz açıkçası. Dolayısıyla bunun her iki taraf açısından da anlaşılmasında çok büyük fayda var.

O yüzden dernek olarak bütün yerel yöneticilere, valilere, kaymakamlara soruyoruz: 65+ için yeniden yasak ve kısıtlama kararları almak üzere toplandığınızda kendinize ve masanın etrafındaki yöneticilere bir sorun: “Geçtiğimiz beş ay içinde yaşlı hemşerilerimize verdiğimiz hizmette, sağladığımız olanaklarda, tesislerde ne iyileştirme, ne yenilik yaptık? Hatalarımızı, eksiklerimizi gözden geçirdik mi?”

İşin özü, bu soruyu sormakta ve içten cevap vermekte!

“TÜRKİYE İÇİN SORUN, HIZLA VE ZENGİNLEŞMEDEN YAŞLANMAK”

Röportaj

“Doç.Dr.
ÖZGÜR ARUN”

Akdeniz Üniversitesi
Gerantoloji Bölümü ve
SENEX Kurucu Üyesi

Yaşlılık konusunda çalışma düşüncesi hayatınıza nasıl girdi?

ÖZGÜR ARUN: Kendimi anlatırsam daha iyi ifade edebilirim. Türkiye’deki bir araştırmacı olarak bu konuya neden ilgi duymaya başladım? Bunu benimle başladığı için değil, ama benim gibi çalışmaya başlayacak özellikle genç akademisyenler için bir fikir verebilir, kendilerinin çalışmak istediği bu konuya dört elle sarılmalarına neden olabilir diye söylemek isterim. Aslında Türkiye’de yaşlılık ve yaşlanma ile ilgili çalışmalar evvelden beri yapıyor. Ben sosyoloğum. Bu konudaki ilk çalışmalar arasında Behice Boran’ın 1940-1950’li yıllardaki köy çalışmaları ve Ahmet Taner Kışlalı’nın gençlerle yaşlıların kıyaslandığı iç göç araştırmalarında kırsal alanda kalanların daha çok yaşlılar olduğunu anlattığı çalışmaları var. Sonrasında gelenekten beslenen araştırmacı Mübcecel Kıray’ın çalışmalarında yine kırsal kent ve gençlerle yaşlıların durumları kıyaslanmıştır. Bahattin Akşit Hoca’nın Anadolu’da kırsal alanlara modernliğin girmesiyle ilgili çalışmalarında da benzer yönelimler söz konusudur. Bu kıyaslamalar yapılmıştır. Ancak tabii Türkiye’de derli toplu ve sistematik bir şekilde yaşlıların, yaşlanmanın ve yaşlılığın konu edildiği çalışmaların günümüzde arttığını görüyoruz. Bu nedenle bizden önceki çalışmaları da hatırlamakta ve anmakta fayda var. Benim yaşlanma çalışmaya başlamam sahada karşılaştığım bir meseleyle oldu. ODTÜ sosyoloji mezunuyum, ama masa başında değil de daha çok sahada özellikle kırsal kalkınmayla ilgili çalışmalara katıldım. Hocalarımla çalışmalara katıldım. Aslında ben sosyal eşitsizlik çalışıyorum, sokakta yaşayan ve çalışan çocuklarla çalıştım. Mevsimlik, gezici, geçici işlerde çalışan insanları çalıştım, genç istihdamında çalıştım. Tabii bu araştırmaları yaparken özellikle kırsal kalkınmayla ilgili çalışmaları yaparken bir köyde yaşlı bir kadın yanına çağırıldı ve bizi, ekibimizi tatlı sert uyardı. “Hep çocuklarla konuşuyorsunuz, yetişkinlerle gençlerle konuşuyorsunuz, biz yaşlılara niye hiçbir şey sormuyorsunuz” diye sordu. Benim yaşlanma meselesini fark etmem biraz da sahada gördüğüm bu eşitsizliklerle gerçekleşti.

Yurtdışında yaşlılıkla ilgili bir algı var. Bizde ise en çok pandemiyle kamuoyunun gündemine oturdu. Türkiye’deki yaşlılık algısı ve yaşlı profili nedir?

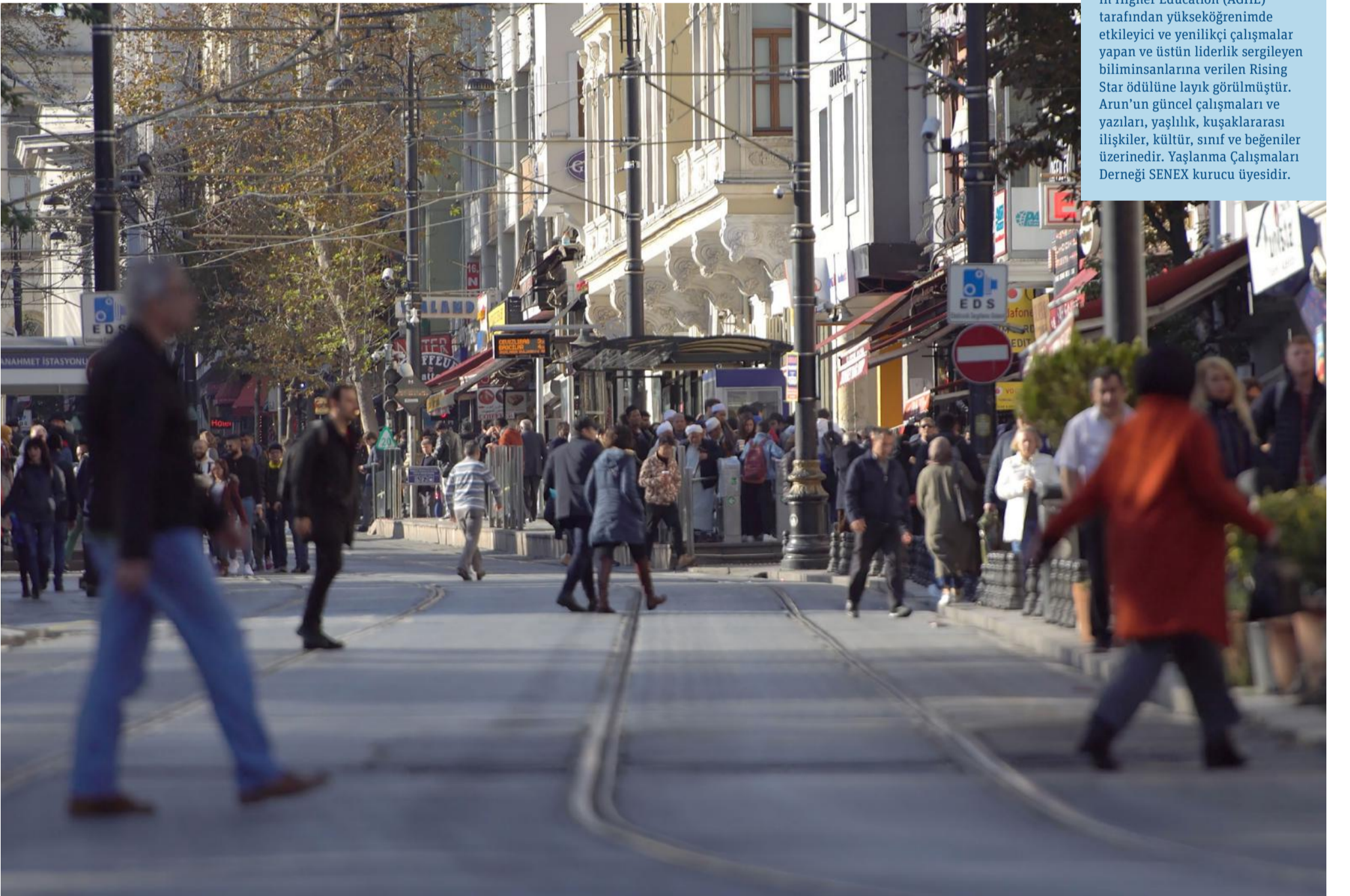
ÖZGÜR ARUN: Yaşlanmayı çalışırken de ayırt etmek lazım. Yaşlılığı, yaşlıları ve yaşlanmayı çalışan insanları, araştırmacıları birbirinden ayırt etmek lazım. Ben yaşlanma çalışan bir araştırmacıyım. Şimdi yaşlanma aslında sadece yaşlıları kapsamıyor, yaşlanma süreci içerisinde doğup büyüyen, gelişen, yetişen insanı, toplumumuzdaki tüm insanları kapsıyor yaşlanma çalışmaları.

Bu anlamda büyükanne-büyükbaba-torun ilişkileri, yetişkinlerle yaşlıların ilişkileri, kuşaklararası ilişkiler, kuşaklararası çatışmalar veya karşılaşmalar, oradaki güçlü-zayıf yönler benim ilgi alanlarımı oluşturuyor. Yaşlanma konusuna bakışım da yaşlanmayı bir sorun olarak görmemek temelinde. Türkiye’nin önünde yaşlanmayı çok önemli bir imkân görüyorum. Özellikle yerel yönetimler için Türkiye’nin yaşlanmasının mühim bir dinamik oluşturacağına inanıyorum. Bunu özellikle başlarken söylemek isterim. Yaşlının tanımını da yapmak lazım. Göreceli bir kavram bu. Birçok insan da aslında yaşlı derken başka bir şeye, bir imgeye gönderme yapıyor. Yaşlı denildiğinde insanların zihinlerindeki imge genellikle hasta, düşkün bitkin, toplumdaki elini eteğini çekmiş, ölümü bekleyen noktada oluyor. Bizim yaptığımız araştırmalarda da aslında bu ilgi ortaya çıkıyor, yani hastalıklarla geçirilen bir döneme işaret ediyor insanların zihinlerinde. Yasal anlamda baktığımızda da hem Dünya Sağlık Örgütü’nün hem Türkiye’deki istatistik kurumunun hem de yasalarımızın öngördüğü 65 yaş, yaşlılığın başlangıcı kabul ediliyor. Araştırmacılar zaman zaman bunu 60 yaşa indiriyor. Birleşmiş Milletler 60 yaş tanımını kabul ediyor. Dolayısıyla yaşlılık zamana, kültüre ve çalışılan konuya göre değişkenlik gösterebilir.

ÖZGÜR ARUN

Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde (ODTÜ) yükseköğrenimini tamamlamış, 2004 ve 2011 yılları arasında ODTÜ Sosyoloji Bölümü’nde araştırma görevlisi olarak çalışmıştır. 2011 yılında Akdeniz Üniversitesi Gerantoloji Bölümü’nde öğretim üyesi olarak araştırmalarına başlayan Arun, 2013 ile 2016 yılları arasında Gerantoloji bölüm başkanlığını yürütmüştür. Arun, 2017 yılında Association for Gerontology in Higher Education (AGHE) tarafından yükseköğretimde etkileyici ve yenilikçi çalışmalar yapan ve üstün liderlik sergileyen biliminsanlarına verilen Rising Star ödülüne layık görülmüştür. Arun’un güncel çalışmaları ve yazıları, yaşlılık, kuşaklararası ilişkiler, kültür, sınıf ve beğeniler üzerinedir. Yaşlanma Çalışmaları Derneği SENEX kurucu üyesidir.

Dünya Sağlık Örgütü de 65'e orta yaş diyor ama resmi kaynaklarında henüz yok. Aslında dünyadaki ortalama ömre bakarak bir hesap yapıyorlar. Yani 60 yaş ya da 65 yaş araştırmacıların bir sınıflama, bir sınırlama yapması için analizlerinde işlerini kolaylaştırması amacıyla ortaya attıkları bir rakam. Yoksa ne biyolojik ne sosyolojik bir arka planı var. Bunu özellikle vurgulamak lazım. Bakın bir spiker bir futbol maçını anlatırken 35 yaşındaki oyuncudan bahsederken "artık çok yaşlandı" diyebiliyor. Yaşlanma, göreceli. Örneğin, biz tutukluları/hükümlüleri ve cezaevindeki insanları çalışıyoruz. Tutuklu ve hükümlüleri çalıştırmamızda yaşlanmayı özellikle 50 yaşına kadar indirebiliyoruz. 50 yaşını sınır olarak koyabiliyoruz, çünkü çok travmatik bir geçmiş var. Bir tutukevinde ya da cezaevinde bulunuyorlar, hükümlü veya tutuklular. Dolayısıyla bu travmatik geçmiş ve içinde buldukları ortam bizim yaşlanma sınırını daha aşağı çekmemize neden olabilir. 65 yaş sınır ediliyor, ancak yasal düzenlemeler nasıl olursa olsun yaşlılığın sınırı değişken. Yasal sınırları kabul ederek ilerleyelim. Yaşlı dediğimde 65 yaşını sınır kabul edelim, ama bu rezervleri aklımızda tutalım.

Türkiye yaşlanma profiline bakalım. Cumhuriyet'in kurulduğu ilk yıllarda yüzde 2,5-3 olan yaşlı nüfus oranımız 2000'li yıllara geldiğimizde %6'lara çıktı. 70 yıl civarı bir süre içerisinde yaşlı nüfusumuz iki katına çıktı. Ama 2000'li yıllardan sonra bu oran hızla arttı ve bugün Türkiye'nin yaşlı nüfusu %10'lara dayanmış durumda. 65 yaşın üzerindeki insanların Türkiye'deki oranı TÜİK'in resmi istatistiklerinde %9.3'ü gösteriyor, %10'lara dayanmış diyebiliriz. Uluslararası literatüre baktığımızda yaşlı nüfusu %4 ile %7 arasında olan ülkelere genç ülkeler deniliyor. Kim bunlar? Afrika'daki ülkeler gözünüzün önüne gelecektir hemen, yine Asya'daki gelişmeye çalışan ülkeler... Yoksul ülkeler genç nüfuslu ülkeler olarak kabul edilir. Yaşlı nüfusu %7 ile %10 arındaysa o topluma yaşlı toplum deniliyor. Türkiye şimdi bu sınırdadır ve uzun süredir Türkiye bu sınıflamanın içinde yer alıyor. Türkiye artık yaşlı bir toplum yani biz gençiz işte Avrupa yaşlanıyor efsaneleriyle çocukları avuttular. "Avrupa yaşlanıyor, biz çok genç bir nüfusa sahibiz, Avrupa'ya biz bakacağız, onlar çöküyor, medeniyetlerini yitiriyorlar" dendi. Oysa şu anda Avrupa'daki çok önemli yaşlı bakım kurumları Türkiye'ye bakım vermeye geliyor. Beşeri sermayemiz, insan kaynağımız nitelikli değilse bir yere, bir ülkeye, bir topluma dünyanın herhangi bir yerine katkı verecek bir işin içine girmemiz mümkün olmayacaktır. Türkiye'nin önündeki problem aslında bu. Beşeri sermaye ve insan kaynağının daha nitelikli hâle getirilmesi. Birkaç yıl içerisinde yaşlı bir toplum olmaktan çıkıp çok yaşlı bir toplum evresine geçeceğiz. Yani %10'un üstüne çıkacak yaşlı nüfusumuz. Biz artık dünyadaki çok yaşlı toplumlardan birisi olacağız.

Aslında yaşlı bir toplum olmak bir sorun değil. Çünkü dünyadaki yaşlı toplumlara bakarsanız hepsi refah toplumlardır. Avrupa'daki yaşlı toplumlara bakalım: Almanya en yüksek oranda yaşlı nüfusa sahip ülkelerden birisi. İsveç keza öyle, Finlandiya, Norveç Polonya, İspanya gibi ülkeler. Yaşlı nüfusu yüzde 20'lere dayanmış, yani her 5 kişiden 1 kişinin yaşlı olduğu, yaşlı olarak sınıflandığı ülkeler bunlar. Refah toplumlarına dünyadaki insan hakları bağlamında, yönetim, kaynakların dağılımı ve paylaşımı anlamında baktığımızda bu toplumların refah toplumu olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Daha adaletli bir paylaşım ekonomisine sahipler. Keza Asya'daki ülkelere bakın, dünyada çok yaşlı ve süper yaşlı toplum biçiminde sınıflandırılan Japonya'da yaşlıların oranı %33. Yine refah düzeyinin de en yüksek olduğu ülkelerden biri.

Dolayısıyla yaşlanmak Türkiye için bir sorun değil, özellikle yerel yönetimlerin durumun farkında olması gerekiyor. Sorun, zenginleşmeden yaşlanmak.

Peki, Türkiye'deki yaşlıların profiline baktığımızda neyle karşılaşıyoruz? Yaşlı insanların Türkiye'de birçok sorunu var. En önemlilerinden birisi, yoksulluk. Türkiye'de iki yaş grubunda yoksulluk çok çarpıcı, birisi çocuklar, 15 yaşın altındaki çocuklar. Diğeri 65 yaşın üzerindeki insanlar. Çocuklardaki yoksulluk oranı TÜİK'in resmi rakamlarına göre %25, yaşlı yoksulluk oranı da %17'dir. Türkiye'de biz bu iki rakamla dünyada bazı ülkelerle yarışıyoruz. Örneğin, İsrail'le yarışıyoruz, İsrail'de çocuk yoksulluk oranı çok yüksek, Türkiye gibi %25. Çünkü Filistin meselesi var.

Öte yandan Meksika'yla yarışıyoruz. Yaşlı yoksulluğunda Güney Kore'yle Endonezya'yla Şili'yle İran'la Azerbaycan'la yarışıyoruz. Bu bahsettiğim ülkeler yani Şili Güney Amerika'da, Brezilya ve Meksika Amerika kıtasında yine, Endonezya Asya'da.

Türkiye de dünyada hızla yaşlanan ülkelere birisi. Yaşlanmanın da bir hızı var toplumda. Biz onu şöyle hesap ediyoruz: Yaşlı nüfusun oranının iki katına çıkması için geçen süreye bakıyoruz. Örneğin, bir ülkedeki, bir toplumdaki yaşlı nüfusun %4'ten %8'e çıkması için geçen süreye baktığımızda bu süre bize o toplumun yaşlanma hızını veriyor. Fransa'nın yaşlanma hızına bakalım 115 yıl, Almanya 80 yıl, İsveç 85, Türkiye çok çarpıcı. Türkiye'nin yaşlanma hızı 15 yıl. Bakın bu korkunç bir hız Türkiye için. Tekrar edelim: Türkiye için yaşlanmak bir sorun değil, Türkiye için hızla ve zenginleşmeden yaşlanmak bir sorun.

Yaşlı nüfusumuzun iki katına çıkması için geçecek süre 15 yıl ve bu süre 10 yıl sonra başlamayacak, 20 yıl sonra başlamayacak, şu anda içinden geçiyoruz. Türkiye, tarihinde ilk ve son defa tanıklık edeceği bir dönemi yaşıyor. Türkiye'nin demografik dönüşümüne tanıklık ediyoruz ki her toplum bunu tarihinde bir defa yaşar. Bu, şu anlama gelir: Yetişkin nüfusun yani 15-64 yaş grubundaki aktif olarak kabul edilen yaş grubundaki insanların, çocukların oranı düşer, yaşlıların oranı artar. Bu demografik dönüşümün çok önemli bir safhasıdır Türkiye için. Türkiye bunları yaşıyor şu anda.

Toplumun bu hızlı yaşlanma süreci yerel yönetimlere ne gibi sorumluluklar getirecek sizce?

ÖZGÜR ARUN: Bu kadar kısa süre içerisinde yaşlanmak demek, altyapınızı, ekonomik sisteminizi, hukuki altyapınızı da buna hazırlayacak vaktinizin olmayışı demek. Daha gündelik ihtiyaçlarımız var: Bakım ve sağlık meselesi gibi. Türkiye önümüzdeki dönemde özellikle eğitim, sağlık, hukuk, çevre gibi alanlarda çok önemli sorunlarla karşılaşacak. Bu alanların doğrudan muhatapları da yerel yönetimler olacak.

Dolayısıyla yaşlanma, Türkiye'deki yerel yönetimlerin en sahici meselelerinden birisi. Yerel yönetimler kapsamlı bir bakış geliştirebilirlerse hem hizmet verdikleri hem sorumlu oldukları yurttaşlarına hem de komşularına karşı görevlerini eksiksiz yerine getirmiş olacak. Sürdürülebilir bir yönetişimi mümkün kılacaklar. Bir yerel yönetimin de herhalde en çok istediği şey, bir sonraki dönemde icraatlarına devam edebilmek.

Yerel yönetimlerin temel sorunlarından biri, hizmet ettikleri hedef kitleyi tanımamaları. Bence yerel yönetimlerin öncelikli yapması gereken işlerden birisi şu: Hizmet etmekle sorumlu olduğu insanlar içerisinde -bir kısmı yurttaşlarımız, bir kısmı göçmenler olabilir- acaba ne kadarı kadın, ne kadarı erkek, ne kadarı çocuk, ne kadarı yetişkin, ne kadarı yaşlı, ne kadarının bakıma ihtiyacı var, ne kadarında demans hastalığı var, ne kadarı eğitim döneminde eğitim desteğine ihtiyaç duyuyor, şiddet ne düzeyde vs. tespit etmek.

Yine hizmet ettiğim kentte gece güvenliği nasıl, gece insanların sokağa çıkması mümkün olabiliyor mu, bisiklet yollarını en varlıklı mahallelere inşa edebildim ama en yoksul mahalleye de bisiklet yolu inşa edildi mi? Yoksulların da bisiklete binme hakları var çünkü. Acaba halk kütüphanelerini ne düzeyde destekliyorum? Halk kütüphanelerinden kaç çocuk ve anne faydalanabiliyor? Çok uç meselelerden bahsediyorum belki, ama yerel yerel yönetimlerin sahici meseleleri bunlar, bunlarla uğraşmaları gerekiyor.

Dolayısıyla bu yaşlanma sürecinde sadece yaşlılara değil, yaşlanmaya ilişkin politikaları hayata geçirmeleri gerekir yerel yönetimlerin. Yaşlı profiline baktığımızda ve kadınlar söz konusu olduğunda 3'te 2'si okuryazar değil, eğitimden geri bırakılmışlar. Okuma yazma bilmeyen yaşlı kadınlar bütün bir ömürlerini okuma yazma bilmemenin dezavantajıyla geçirdiler. Kimliklerinin önemli bir bölümünü oluşturdu bu.

Yerel yönetimlerin mutlaka ve mutlaka eğitim başlığındaki sorunları gidermek için çalışması lazım. Sadece yaşlılarla çalışmak yetmiyor, toplumdaki bütün kesimlerle, bütün kadınlarla, kız çocuklarıyla ilgili çalışmaların hayata geçirilmesi gerekli. Ama daha özel bir şey isterse özellikle yaşlı kadınlara, kız çocuklarına ve istihdam edilebilecek kadın nüfusuna ulaşmaları gerekiyor.

Uzun yıllar kamusal alana çıkamayan kadınlar yaşlandıklarında da ne yazık ki otantik seslerini kamusal alanlarda duyuramıyor. Şiddet, ihmal, istismar kadına ve çocuğa yönelik çok yaygın. Yaşlı kadınlar da bunun önemli bir tarafını oluşturuyor, şiddetin kurbanlarından oluyor.

Tablo hep olumsuz değil. Yaşlı insanlar arasında sayıları az da olsa eğitim ve gelir açısından varlıklı bir kesim var. Bu kesimin çarpıcı bir özelliği var. Sağlıklılar, kültürel faaliyetlere de açlar. İşte, bu kesimin yönetişime mutlaka dahil edilmesi gerekiyor. Çünkü bu kesim özellikle yerel yönetimlerdeki yönetişim mekanizmalarına gönüllü katıldıklarında önemli katkı sunacaklar. Çoğu prestijli mesleklerden emekli olmuşlar veya ara vermişler, bir şekilde bu meslekleri tamamlamışlar. Bu insanlar katkı sunmaya hazır. Çoğu birden fazla dil biliyor.

O nedenle yerel yönetimlerin yapacağı önemli işlerden birisi, yaşlı meclislerini kurmak ve bu yaşlı meclislerini yetime/yönetişime mutlaka dahil etmek olacaktır. Tıpkı genç, kadın ve çocuk meclisini kurmak gibi bunların da ihmal edilmemesi lazım. Yaşlı meclisinin de kurulması gerekli.

Bu perspektifle bakıldığında salgın döneminde yaşlılarla kurulan iletişimi ve götürülen hizmeti nasıl değerlendiriyorsunuz?

ÖZGÜR ARUN: Birçok yerel yönetim hak temelli hizmet nedir, bunun farkında değil. Mutlak suretle hak temelli hizmeti, hizmetleri organize etmeleri gerekiyor. Çünkü hak temelli hizmetleri organize ettiğinizde yaşlıya, çocuğa, engelliye, kadına, şiddet gören insana ve sokakta kalan insanlara ulaşacaksınız. Göçmene de ulaşacaksınız. Yani yurttaşınıza da ulaşacaksınız, ama bütünüyle kapsayıcı bir şekilde hizmet etmekle sorumlu olduğunuz insanlara ulaşacaksınız. Özellikle salgın döneminde yaşlıların süresiz bir biçimde sokağa çıkmaları yasaklandıktan sonra buna itiraz eden Türkiye'deki sivil toplum içerisinde maalesef kuvvetli bir ses yükselmedi. Yine ne yazık ki yerel yönetimler içerisinde de hak temelli hizmet anlayışını gerçekleştirebilecek kuvvetli bir hazırlık ve potansiyel olmadığını gördük. Biz Senex dernek olarak yasak ilan edildiği gün bir açıklama yaptık: Belirli bir yaşla, kronolojik yaşla sınırlandırılarak insanların hakları süresiz askıya alınmaz. Bu, insan hakları kayıplarına ve hak kayıplarına yol açar. Sokağa çıkma yasağının kronolojik yaşla bağlanması doğru bir adım değildir. Elbette ki acil durumlar karşısında merkez hükümetler tedbir alabilirler, birtakım haklar kısıtlanabilir, ama bunun süreli, geçici ve denetimli olması gerekir.

Yerel yönetimler ne yaptı, bakın hatırlayalım. Nevşehir Büyükşehir Belediyesi bir tweet attı aynı gün, yaşlı ihbar hattı kurduğunu söyledi ve yurttaşlarını sokakta gördüğü yaşlıları ihbar etmeye teşvik etti. Bankları söktü kaldırdı. Neden, yaşlılar kenti kullanmasın diye. Kenti kullanmak o kentte yaşayan her insanın hakkıdır. Bu, engellenemez bir haktır. Üsküdar Belediyesi daha sonra benzer bir şey yaptı. Pek çok belediye benzer uygulamalar yaptı. Antalya'da, İstanbul'da, Ankara'da yaşlıların ücretsiz toplu taşıma kullanma hakları askıya alındı. Bunu birçok belediye izledi. Bildiğim kadarıyla Kayseri'de, Konya'da da benzer şeyler yapıldı. Yerel yönetimler ilk fırsatta karşılaştıkları durumu yasaklarla çözmeye çalıştılar. Hangi belediyenin, hangi yerel yönetimin yaptığından ziyade ne yapıldığını anlatmaya çalışıyorum. Oysa hak temelli hizmetleri nasıl planlayabiliriz, nasıl ulaşabiliriz? Acaba benim hizmet etmekle yükümlü olduğum alanda kaç tane 65 yaşın üzerinde insan var? Onların ne tür ihtiyaçları var, ne kadarının bakıma ihtiyacı var, ne kadarının gündüz evinden çıkma ihtiyacı var, ne kadarının ailesinde demans ve alzheimer hastası var? Yerel yönetimler bunların farkında değillerdi, bir acil eylem planları yoktu. Bence bundan sonra yerel yönetimler acil eylem planları hazırlamalı. Yaşlıların evlerinin kapısına gidip alışveriş listesi almak hizmet değildir. Onu zaten parasını verip yapıyor parası olanlar değil mi? Yaşlılara yönelik uygulamalar değil, yaşlanmaya yönelik, aktif yaşlanmayı sağlayacak, yurttaşların aktif yaşlanma süreçlerine katılımını sağlayacak politikaları benimsemeleri gerekir. Hak temelli hizmetleri geliştirmeleri gerekir.

Bunu yapabilmek için mutlaka ve mutlaka yaş dostu çevreyi düşünmek gerekir. Türkiye'de kalkınma yıkıcı bir şekilde gerçekleşiyor, bunu hep birlikte izliyoruz. Yıkıcı bir kalkınma modeli izliyor Türkiye. Bu, çevre üzerinde çok büyük bir baskı yaratıyor. Bizim çevreyi sürdürülebilir bir şekilde değerlendirmemiz gerekiyor ve bunun da tek yolu, yaş dostu çevreler yapmak. Yaşlı dostu demiyorum, yaş dostu diyorum.

Bu noktada, bütüncül politikalar açısından yerel yönetimlerin Dünya Yaş Dostu Kentler Birliği'ne üye olmaları büyük önem taşıyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün dünyadaki Yaş Dostu Kentler Birliği adı altında bir organizasyonu var, buna üye olmak için yerel yönetimlerdeki belediye başkanları bir taahhüt mektubu yayınlacaklar. Kendilerine bir taahhüt mektubu gönderecekler. Meclislerinden bu kararı alacaklar, biz yaş dostu hizmetleri bundan sonra planlayacağız diyecekler.

Yaş dostu hizmeti planladıklarında çocuklara, kadınlara, yetişkinlere, yaşlılara ve engellilere ulaşmış olacaklar. Göçmenlere de ulaşmış olacaklar. Yani kapsayıcı bir hizmeti aslında gerçekleştirmiş olacaklar. Çevre üzerindeki baskıyı azaltacaklar. Böylelikle yaşlanmaya ilişkin somut politikalar ortaya konacak.

Ulaşım da bunlardan birisidir. Ulaşım hizmeti bir haktır. Bunun mutlaka ve mutlaka erişilebilir ve güvenli olması lazım. Ücretsiz olmasını söylemeye gerek yok. Ama erişilebilir olması demek; engellinin, yaşlının, hamile kadının, çocuklu bir babanın/annenin, bisikletlinin, göçmenin de hakkı kullanması anlamına gelir. Hizmetin güvenli ve stabil olması önemlidir ve bir haktır. O kentte yaşayan insanların da bunu talep etmesi lazım.

Bir şeyi ücretsiz yaparsak önce incinebilir kesimlerden başlayalım. İlk önce onlar için onların haklarını koruyalım, onları güçlendirmeye çalışalım. Yaşa dayalı olarak ortaya konulan tüm uygulamalar, kuşaklararası çatışmaya yol açarlar. Toplu taşımadaki yaşlılara ücretsiz uygulaması -65 yaşın üzerinde herkesi içeren- orta uzun vadede kuşaklararası çatışmaya yol açacak bir uygulamadır. Ben bunu yıllardır söylüyorum.

Nitekim İstanbul'da gençlerin bir bölümü yaşlılar otobüse binmesin diye bir imza kampanyası başlattı. Şimdi bakın birçok belediye, birçok yerel yönetim yaşlıların belli saatlerde toplu taşıma kullanmalarına müsaade etmiyor. Ne hakla? Saat 8 ile 10 arasında ne hakla bir yerel yönetim yaşlıların toplu taşıma kullanmasını engelleyebilir? Yani hangi gerekçeyle? Salgını yayanların yaşlılar olduğunu mu düşünüyoruz? Bu salgının hemen başında tehlikede olduğunu düşündüğümüz insanlardı yaşlılar, şimdi yaşlılar tehlikeli insanlarmış gibi muamele görüyor.

Yerel yönetimler açısından baktığımızda da hem genç kitlelerin tepkisini çekmeyecek hem yaşlı insanların haklarını koruyacak nasıl bir yöntem bulunabilir?

ÖZGÜR ARUN: İnsanların sağlığıyla ilgili bir tedbir alacaksak bir grup insanın haklarını askıya almak çözüm değil. Bence toplu taşımayla ilgili atılması gereken adım, az önce güvenli hâle getirilmesidir. Toplu taşıma, bir kamu hizmetidir. Toplu taşımadaki bu mesele nasıl giderilir? Nasıl bir karar alınır? Bir kere toplu taşımayı saydığım başlıklarda organize etmek gerekir.

Bu iki başlıkta güvenli ve erişilebilir bir hizmeti tüm yurttaşlar için mümkün kılarsanız o yurttaşlar daha incinebilir kesimlere tanıdığımız ayrıcalıklara itiraz etmeyecek. Çünkü şunu bilecekler, evet incinebilir kesimleri güçlendirmeye çalışıyoruz. Zaten ben hakkımı kullanıyorum, hakkımı alıyorum, hak ettiğim şeyi zaten belediye bana sunuyor.

Yaş ayrımcılığı kavramını da açabilir misiniz?

ÖZGÜR ARUN: Bu konu da diğer meselelerle yakından ilgili. Yaşlı ayrımcılığı demiyoruz, yaş ayrımcılığı diyoruz. Daha sen dünkü çocuksun senin ağzın süt kokuyor demek de yaş ayrımcılığıdır. Dolayısıyla yaşlılardan gençlere doğru da gerçekleşebilir. Sen ne bilirsin, artık yaşlandın zaten anlamazsın, teknolojiyen anlamazsın demek de ya da teyzeciğim senin bu saatte sokakta ne işin var git evine otur demek de yaş ayrımcılığıdır. Yaş ayrımcılığı dünyadaki en sinsî ayrımcılık türlerinden birisidir, çünkü cinsiyetçilik ve ırkçılık büyük iki ayrımcılık türü. Bunları çok çabuk fark edebiliriz, mutlaka kendi içine doğru dönmez bunlar. Ama yaşlılık yaş ayrımcılığı kendi içinde çok dönen bir şeydir. Yaşlı insanlar da kendilerine yönelik yaş ayrımcılığı yapabilirler. Yani sadece diğer kuşaklara yönelmez, iç içe geçmiştir ve toplumu bütünlüklü olarak çok sarsar, çok yıkıcı etkilere yol açar.

Bu etkiler ortaya çıktığında ne yazık ki telafisi mümkün değildir. Salgın döneminde medya mensupları sokakta yaşlı insanları âdeta kovaladılar değil mi? Yaşlı aradılar, yaşlı avlamaya çalıştılar. Yurttaşların bir kısmı yaşlıları sokakta çevirip tehdit etti. Evinize gidin diye tehdit ettiler, evden çıkmayın diye tehdit ettiler. Bunları kibirli ayrımcılar olarak sınıflandırıyorum.

Üç tür yaş ayrımcılığı var: Bir, kibirli ayrımcılar. Benim bir öğrencim var, geçen dönem yanına geldi ve üzülerek dedi ki "çocuklarım okumama izin vermiyorlar." Sen bu yaştan sonra üniversiteye gideceksin de ne yapacaksın diyorlar. Bakın işte kibirli ayrımcıdır bunlar. İkincisi, benim yardımsever ayrımcılar dediğim grup. Sokakta bir yaşlı kadın düşüyor etraftan hemen yanına koşuyorlar, kolundan tutup kaldırıyorlar, diyorlar ki "teyzeciğim senin sokakta ne işin var bu karda kışta, otursan evinde." Yardımsever ama ayrımcılık yapıyor. Üçüncüsü, anaç ayrımcılar. Bu anaç ayrımcılar da yaşlıların, yaşlı insanların hiçbir işi yapamayacaklarını düşünerek onların adına bütün işleri üstlenirler. Salgın döneminde de böyle oldu. Apartman kapılarına yazı yazdılar, alışverişinizi yaparız biz dediler, onları ziyaret ettiler, onların ihtiyaçlarını gidermeye çalıştılar, çok anaç bir tavır, bir şey yok burada. Ama bir grup insanın bir işi yapamayacağını düşünerek, bu önyargıyla hareket ederek onların adına işi üstlenmek tehlikelidir, çünkü ayrımcılığın başlangıç noktası önyargılardır. Siz şunu düşünürsünüz, bu işi yapamayacak kadar beceriksiz, bu işi yapamayacak kadar hasta, bu işi yapamayacak kadar düşkün artık neyse bu işi yapamayacak kadar bilgisiz, değil mi? Bunlar ayrımcılığı başlatan noktalardır.

Bizim tespitlerimiz Türkiye'deki yaş ayrımcılığı düzeyinin %7'ler seviyesinde olduğu, yani Türkiye'deki insanların %7'si yaş ayrımcılığına maruz kaldığını söylüyor, 2019'daki araştırmamız bunu gösteriyor.

Antalya'da sürdürdüğümüz Antalya Yaşlılık Araştırması var, 2013 yılından bu yana sürüyor ve çok özgün bir çalışma. Her üç yılda bir tekrar ediyoruz. Dolayısıyla trendleri takip edebiliyoruz. Bizim çalışmamızda 2013 yılında %3 civarı idi yaş ayrımcılığın oranı. 2016'da yani 3 yıl sonra %7'ye çıktı. 3 yıl sonra 2020'nin hemen başlarında salgından önce yaptığımızda %10,5'ti ve salgın döneminde daha da arttı. Biz salgın döneminde yaş ayrımcılığına ilişkin tutumların davranışa dönüştüğünü gördük. Bu, ayrımcılığın bir sonraki evresidir. Son evresidir.

Ayrımcılığın davranışa dönüştüğü boyutlar ne yazık ki çarpıcı ve yıkıcıdır. O nedenle bunun davranışa dönüşmesini engelleyecek çalışmalar yapmak lazım. Sosyal uygulamalardan belediyelerin vazgeçmesi lazım. Ben anlıyorum, bir belediye yaptığı hizmetin etkilerini görmek hemen istiyor kendi dönemi içerisinde. Bu etkileri görmek demek, aceleci bir şekilde hizmet etmek veya bu şekilde kuşaklararası çatışmaya yol açacak hizmetleri ortaya koymak anlamına gelmiyor.

Yerel yönetimlerin özellikle acil eylem planlarını hazırlarken, hak temelli hizmet planlarken kullanacağı önemli enstrümanlardan birisi de teknoloji. Teknolojiyi iyi kullanmak önemli. Yaşlı veya çok yaşlı toplumların temel iki özelliği var: Birincisi, zenginler; ikincisi, teknolojiyi çok rafine bir şekilde kullanabiliyorlar.

Türkiye'de de teknolojiyi iyi kullanan yerel yönetimler var. Türkiye'de dünya yaş dostu kentler ağına üye olmuş 4 tane belediye var: Antalya Muratpaşa Belediyesi, Kadıköy İstanbul, Beşiktaş Belediyesi ve Mersin Büyükşehir Belediyesi. 3 tane ilçe, bir tane de büyükşehir. İstanbul'u ne yazık ki bir önceki dönemde attılar, çünkü yükümlülüklerini yerine getirmedi İstanbul. Bu ağa üye olduklarında eğitimle, çevreyle, ulaşım ve gündelik hizmetlerle ilgili örneklerin nasıl yapıldığını, hak temelli olarak nasıl yapabileceklerini ve teknolojiyi nasıl kullanabileceklerini görecektir. Bence bu, bugün yerel yönetim başkanlarının yapacağı en önemli hizmetlerden birisi olacaktır. Bunu ben başlattım demesi çok önemli. Bakın Tokyo'da bir tane yaşlanma, geriatri hastanesi var. 1970'li yıllarda Tokyo Belediye Başkanı tarafından kurulmuş. Onun kurduğu zaman Tokyo'daki insanlar gülmüşler, dalga geçmişler. Biz yaşlı değiliz ki sen niye böyle bir şey yapıyorsun diye. Japonya dünyanın en hızlı yaşlanan ülkelerinden birisi, 25 yılda yaşlandı ve o belediye başkanının şimdi anıtı dikili. Bizim belediye başkanlarımız kendileri hakkında 20 yıl sonrada hâlâ konuşulmasını istiyorlarsa, bir çılgın proje istiyorlarsa bu yaşlanma meselesine yakından bakmalarını öneririm. Sivil toplumla birlikte çalışabilirler.

Bu alanda çalışan SENEX'i anlatır mısınız? SENEX neden kuruldu, ne yapıyor, yerel yönetimlerle nasıl çalışıyor?

ÖZGÜR ARUN: Bizim kısa ismimiz SENEX ama derneğimizin ismi Yaşlanma Çalışmaları Derneği. Senex Latince bir kelime, yaşlı bilge insan demek. Biz uluslararası çalışan bir derneğiz. Bilimin dili de Latince olduğu için SENEX dedik.

Bir dili benimsemek, İngilizce'yi ya da Almanca'yı benimsemek bizim için bir eksiklik olacaktı. Onun için Latince kısaltmamızı koyduk. Uluslararası işbirlikleriyle çalışan bir derneğiz biz. Türkiye'de az önce sözünü ettiğim yerel yönetimlerle çalışıyoruz. Bu çalışma sürecinde uluslararası işbirlikleri hayata geçiren, yerel yönetimleri uluslararası alana da taşıyan bir girişimimiz var. Bu girişimleri tamamen kamu yararına gerçekleştiriyoruz. Türkiye'de yaşlanma konusunda çalışan, yaşlanma meselesini ödev olarak kabul etmiş bir dernek. Sayımızın artması gerekiyor. Yaşlı haklarını çalışanlar var, yaşlılarla ilgili yardım dernekleri var, ama yaşlanma meselesine daha bütüncül bakacak, kapsayıcı politikalar üretebilecek, bu anlamda yerel yönetimlere katkı sunacak ve merkezi hükümet üzerinde de yasal düzenlemeler için bir baskı oluşturacak dernekler, sivil toplum kuruluşları yok Türkiye'de. Umuyorum sayıları artar.

SENEX, bilimsel akademik faaliyetler, eğitim faaliyetleri, yaşlanmaya ilişkin yerel yönetimlerle ortak çalışmalar gerçekleştiriyor. Özellikle yerel yönetimlerdeki kapasitenin geliştirilmesi için çalışıyor. Birincisi yerel yönetimlerin tüm hizmetlerini yaş dostu hizmetler olarak planlama süreçlerine katkı veriyor. Hem personelin hem hizmet etmekte sorumlu olan çalışanların yaş ayrımcılığına karşı farkındalık eğitimlerini gerçekleştiriyor. Aynı zamanda hizmetleri de yaş dostu hizmetler hâline getiriyoruz. Bunun için belediyelere ve yerel yönetimlere destek veriyor. Bu desteğin önemli bir kısmı onların dünya yaş dostu kentler birimine üye olma süreçlerini takip etmek ve bu anlamda desteklemek. Yine önemli bir kısmı insan hakları ve kendileri olmalarını sağlamak. Dolayısıyla kapsayıcı hizmet ve yaş dostu hizmetler nasıl gerçekleştirilir konularında yerel yönetimlere destek veriyor SENEX dernek olarak.

Bu desteğin önemli bir kısmını sizin vasıtanızla da duyurmuş olayım: Türkiye'deki kentlerde bir laboratuvar kuruyoruz. Senex'in en önemli katkılardan birisi bir Kent Laboratuvarı'nı o kente hediye etmek olur. Bu laboratuvar az önce saydığımız tüm başlıklarda çalışmalar yapan, kentteki diğer tüm paydaşları bu çalışmaların içine dahil eden, sadece sivil toplumu değil, o kentteki müzeleri, kentteki eğitim kurumlarını, o kentteki sağlık kurumlarını, o kentteki merkez hükümetin temsilciliğini yaptığı diğer paydaşları, girişimleri, inisiyatifleri de dahil eden, bu anlamda hiyerarşik, dikey bir dayanışma ağı değil, yatay dayanışma ağı kuran bir organizasyondur, bir yapılanmadır. Belediye, yerel yönetimler bunun çok önemli ana paydaşlarıdır. Çünkü orada üretilen bilgiyi ve deneyimi yaygınlaştırmaktan sorumludurlar. Hizmetlerini daha rafine bir şekilde sunabilirler yurttaşlarına.

Yerel yönetimlerin Türkiye'de özellikle kapsayıcı hizmet götürmek üzere yola çıkmış sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapması gerçekten çok anlamlı olacak diye düşünüyorum.

Senex'in yaptığı önemli işlerden birisi de burs programımız. Yaşlanma çalışan genç akademisyenleri destekliyoruz. Yeter ki sosyal bilimler, hukuk, mimarlık, idari birimler alanlarında master ve doktora tezi yazsınlar. Tez ödülleri veriyoruz Senex dernek olarak. Mesela bu sene doktora için 10.000 TL, master için 5000 TL tez ödülü veriyoruz. Bu anlamda bilgi ve kavrayış üretecek genç akademisyenleri desteklemek istiyoruz. Senex derneğin yarından fazlası yaşlanma çalışan genç insanlardan oluşuyor. Gönüllülerimizin birçoğu gençlerden oluşuyor. Bir gönüllülük programımız var. Programa Boğaziçi'nden, ODTÜ'den, Ankara Üniversitesi'nden, Cumhuriyet Üniversitesi'nden, dünyanın, Türkiye'nin farklı üniversitelerinden genç araştırmacılar, kadınlar ve erkekler katıldılar. Şimdi onlar farkındalık sahibi, 6 hafta önceki insanların değiller yaşlanmak konusunda. Yaşlılarla ilgili çalışmalarda, ayrımcılık konusunda büyük yol katettiler. Ben yerel yönetimlerin bizi aramaktan ya da bu çalışmaları yapan insanları aramaktan çekinmemesi gerektiğini düşünüyorum. Belki sizin aracılığınızla bu mesajları iletmış oluruz onlara.

KISA ÇALIŞMA NEDİR?

Türk hukukunda kısa çalışma; işyerinde uygulanan çalışma süresinin 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun ek 2. maddesinde sayılan gerekçelerle geçici olarak işyerinin tamamında veya bir bölümünde en az üçte bir oranında azaltılması veya çalışma faaliyetinin süreklilik koşulu aranmaksızın en az dört hafta süreyle kısmen ya da tamamen durdurulması olarak tanımlanmaktadır. (Bu süre azami üç ay olup Cumhurbaşkanlığı kararıyla altı aya kadar uzatılabilmektedir.)

Türkiye İş Kurumu tarafından COVID-19'un olası etkileri dikkate alınarak "dışsal etkilerden kaynaklanan zorlayıcı sebep" olduğu açıklamasıyla salgından etkilenen işyerlerinde kısa çalışma uygulaması başlatıldı. 7226 sayılı yasayla 4447 sayılı yasaya geçici 23. madde eklenerek 30.06.2020 tarihine kadar kısa çalışma koşullarına birtakım değişiklikler getirildi. Kısa çalışma ödeneğinden yararlanabilme şartı, başlangıç tarihinden önceki son 60 gün hizmet akdine tabi olanlardan, son üç yıl içinde 450 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödenmesine karar verilenler şeklinde yenilendi. Bu süreyi 31.12.2020 tarihine kadar uzatma yetkisi Cumhurbaşkanlığı'na verildi.

Bununla birlikte iş yerinde kısa çalışma uygulanan dönemde 4857 sayılı kanunun 25/II bendinde yer alan sebepler hariç olmak üzere (ahlak, iyi niyet kurallarına aykırılık ve benzeri) işverenin işçi çıkarmaması gerektiği hükmüne yer verildi.

Yine 4447 sayılı yasaya eklenen geçici 24. maddeyle işveren tarafından ücretsiz izin verilen, kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan, 15.3.2020 tarihinden sonra iş sözleşmesi feshedilen ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilere "nakdi ücret desteği"nden yararlanma hakkı getirildi. Bu destek, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmakta olup günlük 39,24 TL olarak uygulanmaktadır.

KISA ÇALIŞMA UYGULAMASININ GETİRİLERİ NELERDİR?

Kısa çalışma uygulamasına geçilmesi işçiye kısmen de olsa gelir desteği ve sağlık güvencesi sağladı. Uygulama, pandemi sebebiyle alınan tedbirler kapsamında belediye hizmetlerinin azaldığı bu dönemde gelir-gider dengelerinin korunmasında kolaylaştırıcı bir seçenek olarak karşımıza çıktı.

İşçiye İşsizlik Sigortası Fonu'ndan son on iki aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının %60'ı ödendi. Diğer yandan genel sağlık sigortası primlerinin ödemesi gerçekleştirildi. Bu suretle pandemi döneminde işyerlerinin ayakta kalması ve istihdamın korunması düşünüldü.

Kısa çalışma uygulanan işyerlerine geçici fesih yasağı getirildi. 7244 sayılı yasayla 4857 sayılı İş Kanunu'na eklenen geçici 10. maddesinde İş Kanunu 25/II hükmü (ahlak, iyi niyet kurallarına aykırılık ve benzeri) dışındaki gerekçelerle işverenin fesih imkânı geçici süreyle ortadan kaldırıldı.

Bununla birlikte maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç aylık süreyi geçmemek üzere işverene işçiyi tamamen veya kısmen ücretsiz izne ayırma hakkı tanındı. Madde kapsamında işverenin tek taraflı yetkisiyle işçiyi ücretsiz izne ayırması hususunda sözleşmeyi haklı nedenle derhal fesih hakkı vermemesi belirtildi ve fesihlerin önüne geçildi. Cumhurbaşkanlığı'na bu üç aylık süreyi altı aya kadar uzatma yetkisi verildi.

"Av. MERVE KARAKAŞ"

SODEMSEN Avukatı

Av. MERVE KARAKAŞ

1995 yılında Safranbolu'da doğdu. 2017 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde lisans eğitimini tamamladı. Avukatlık stajını bitirdikten sonra 2018-2020 yılları arasında iş hukuku, tazminat ve sigorta hukuku başta olmak üzere çeşitli alanlarda avukat olarak çalıştı. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk/İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku alanında tezli yüksek lisansına devam etmektedir. Orta seviyede İngilizce bilmektedir. Sendikamızda hâlen Toplu İş Sözleşme Uzmanı görevini sürdürmektedir.

BELEDİYELERDEN HABERLER

HİZMET

İstanbul Büyükşehir Belediyesi iştiraki BELTUR A.Ş. "Gezgin Lezzetler" adı verilen yeni projesiyle 15 adet karavani İstanbul'un her noktasında hizmet verecek şekilde bünyesine kattı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Ümraniye'de bulunan Yeşilvadi Spor Tesisi'ni engelli bireyler için spor merkezine dönüştürdü. 1,4 metre derinliğinde, 20 metre uzunluğunda 3 kulvarlı bir eğitim havuzu, iki adet stüdyo salonu ve bir adet squash salonu bulunan İBB Yeşilvadi Spor Tesisi, engelli bireylere hizmet verecek şekilde tadilata alındı.

İlk aşamada stüdyo bölümüyle faaliyete geçen tesisin tüm üniteleri pandeminin ardından engel gruplarının tamamını kapsayacak şekilde egzersiz ve spor hizmeti verecek.

Kadıköy Belediyesi tarafından hayata geçirilen "Kadın Yaşam Evi" projesiyle şiddete maruz bırakılan kadınlar 12 yaşından büyük oğlu veya özel gereksinime ihtiyacı olan çocuklarıyla birlikte yaşam evinde kalabilecek. Sığınma evlerine giden kadınlar mevzuat gereği 12 yaşından büyük oğullarını yanlarında götüremiyor, çocuklarını ya şiddet ortamında bırakmak ya da devlet korumasına vermek zorunda kalıyor. Sığınma evine özel gereksinimi olan çocuklarıyla kabul edilen kadınlar ise ortak yaşam kuralları gereği ciddi zorluklarla karşılaşiyor. Şiddete maruz bırakılan kadınlar çocuğunu kurum bakımına vermek istemediği ve çocuğundan ayrılmak istemediği için şiddet ortamında hayatına devam ediyor. Bu nedenle kadın ve beraberindeki çocukların güçlendirilmesi ve şiddet döngüsünün sonlandırılması amacıyla Kadıköy Belediyesi ilk kez Kadın Yaşam Evi'ni hayata geçirdi. Diğer kurumlara emsal teşkil etmesi amaçlanan projeye kentsel dönüşüm nedeniyle tapusu belediyeye geçen 6 daire pilot çalışma olarak yaşam evine dönüştürüldü. Kadın ve çocuğuna tahsis edilen, fatura giderleriyle ev eşyalarının belediye tarafından karşılandığı evde, kadınlar yeni bir yaşam kurana kadar çocuklarından ayrılmak zorunda kalmadan geçici olarak konaklayacak.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Rulo Çim Üretim Tesisi kurdu. Büyükşehir belediyesi, 30 bin metrekare alan üzerine kurulan Rulo Çim Üretim Tesisi'nde yeşil alanlarda kullandığı rulo çimleri kendisi üretiyor. Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı tarafından oluşturulan 30 bin metrekare alan üzerine oluşturulan Rulo Çim Üretim Tesisi'nde su tüketimi daha az ve kuraklığa dayanıklı Zoysia ve St. Augustine çimi üretiliyor. Üretimi yapılan çimler belediyenin yeşil alan, orta refüj ve sabit parklarda uyguladığı projelerde kullanılacak.

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin Mobil Kuaför Tır'ı kırsal bölgelerdeki mahalle ve yaylalarda hizmeti vatandaşın ayağına götürüyor. Mobil Tır'ın son durağı Demre, Kaş ve Kemer oldu.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Su ve Kanalizasyon İdaresi (ESKİ) Alpu ilçesine bağlı Bozan Mahallesi'nde 2 bin kişinin atık suyunu temizleyecek atık su arıtma tesisi kuruyor. Çevre sağlığı açısından mevzuatlara uygun şekilde yapılan tesiste çalışmaların büyük oranda tamamlandığını ifade eden ESKİ yetkilileri farklı ilçelerde de çalışmaların devam ettiğini belirtti.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Keskin Mahallesi'nde kurduğu tesisle inşaat ve yıkıntı atıklarını teknolojiyi de kullanarak geri dönüştürüyor. Yaklaşık 13 hektarlık araziye kurulu tesise kabul edilen atıklar sabit kırıcıyla geri kazanılıyor. Kırılmış ürün, altyapı ve dolgu malzemesi şeklinde kullanılıyor. Böylece ürünün hammadde olarak kullanılması sağlanarak ekonomiye kazandırılıyor.

Bodrum Büyükşehir Belediyesi tarafından 160 milyon TL'lik altyapı çalışmasının 30 bin metresi tamamlandı. Altyapı çalışmalarının tamamlanmasının ardından Akyarlar, Peksimet, İslamhaneleri, Turgutreis, Bahçelievler, Geriş/Erdemil, Koyunbaba ile Gümüşlük Mahalleleri'ndeki kanalizasyon sorununun ortadan kalkması hedefleniyor.

Çiğli Belediyesi, koronavirüs vaka sayısının artmasıyla birlikte her gün sokaklardan çöp toplayan çöp kamyonlarında yaptığı dezenfeksiyon çalışmalarını artırdı. Temizlik İşleri Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan dezenfekte ekibi kamyonlarda yıkama ve dezenfeksiyon çalışmalarını sürdürüyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Proje Organizasyon İnşaat Doğalgaz İç ve Dış Ticaret Sanayi Anonim Şirketi (PORTAŞ) Polatlı'daki Asfalt Plant Şefliği'nde sonar, Eski Kıbrıs Şantiyesi'nde de asfalt üretimine başladı. Kendi asfaltını kendisi üretmeye başlayan büyükşehir belediyesi, devreye girecek yeni şantiyelerle birlikte gelecek yıl bahar aylarında günlük yaklaşık 15 bin ton asfalt üretmeyi hedefliyor.

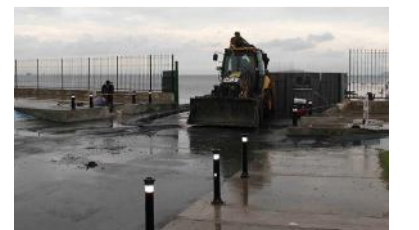
Muğla Büyükşehir Belediyesi, Fethiye Atıksu Arıtma Tesisi 2. Etap Yapım İş'i kapsamında 25 bin metreküp/gün kapasiteli Atıksu Arıtma Tesisi'nin kapasitesini 50 bin metreküp/gün kapasiteye çıkarıyor. Muğla Büyükşehir Belediyesi'nin kapasite artırımı çalışmaları sonucunda 125 bin kişilik nüfusa hitap eden Fethiye AAT 250 Bin kişilik nüfusa hitap edecek ve Fethiye ilçesinin en az 20-25 yıllık arıtma ihtiyacı karşılanmış olacak. Yapımı devam eden Hisarönü-Ovacık kanalizasyon hatları da kapasitesi artırılan arıtmaya bağlanacak.

Karadeniz Ereğli Belediye başkanı Akhüyük'te yürütülen sondaj çalışmalarını ve termal su havuzlarını inceledi. Çalışmaların devam ettiğini belirten Başkan Oprukçu, 2000 metrede ulaşılacak yüksek derecede sıcak suyla Ereğli'nin termal turizminin merkezi hâline geleceğini ifade etti.

Konak Belediyesi'nin pandemi nedeniyle ara verilen çalışmalarının yeniden başlamasıyla Konak'ın tarihsel değerlerini ortaya çıkaran projeler de hız kazandı. Konak Belediye Başkanı Abdül Batur Basmane'deki en önemli projeler arasında yer alan tarihi Killoğlu Hamamı ile Silahhane binasında incelemelerde bulundu. Başkan Batur, "Temmuz ayı içerisinde Silahhane binası ve Killoğlu Hamamı'nın ihalelerini ve yer teslimini gerçekleştirdik. Her iki yapı da restorasyonun ardından yeni işlevleriyle hizmet verecek. Konak'ın tarihi değerini ortaya çıkarmak ve görünür kılmak önceliklerimiz arasında yer alıyor. Tarihi dokuyu korumakla birlikte bu binaları gündelik hayat içerisine entegre ederek yaşatmak amacındayız" dedi.

Kartal Belediyesi'nin Kartal'ı spor merkezi yapmak amacıyla başlattığı Dragos Su Sporları İskelesi çalışmaları tüm hızıyla devam ediyor. Yelken, kürek ve yüzme gibi aktivitelerin yapılacağı bir merkez hâline gelecek olan Dragos Su Sporları İskelesi tamamlandığında vatandaşların sporla iç içe olacağı ve yelken, kürek, yüzme gibi aktivitelerde bulunabileceği bir alan oluşacak. Çalışmaları inceleyen Başkan Yüksel, "Genç, yaşlı, çocuk tüm komşularımızın sporun farklı alanlarında yer alabilecekleri, yapısı itibarıyla spora ve sporcuya uyumlu bir kent oluşturma düşüncemizin ürünlerini elde edebileceğimiz bir yer olacak bu iskele. Bu alan Kartal'da spor bilincini ve aktivitelerini artıracak. Her zaman için sporu ve sporcuyla desteklemeye devam edeceğiz." dedi.

Seyhan Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü ekipleri yüz yüze eğitim hazırlıklarına paralel olarak 259 okuldan içme suyu deposu bulunanlarda depo temizliği başlattı. Uzman ekip tarafından gerçekleştirilen çalışmada önce depo zemininin temizliği yapılıyor. Depoların içi ve dışı sağlığa zararlı olmayan dezenfektanla temizleniyor. Çatlak veya sorunlu alanlar elden geçiriliyor. Depo, bol suyla temizleniyor. Depo içindeki su, "Dalgıç Motor" ile tahliye edilerek kontrolden geçiriliyor. Temizliği tamamlanan su depolarının son kontrolü yapıldıktan sonra kapağı kapatılarak okul yetkililerine 6 aylık periyodik bakım için tarih yazdırılıyor.

Odunpazarı Belediyesi Hayvan Sağlığı Merkezi hayvan sağlığını korumak için zoonoz hastalıklara karşı rutin aşı çalışmasına devam ediyor. Hayvanseverlerin de katıldığı aşılama çalışmasında yavru ve yetişkin sokak köpeklerinin eksik aşıları tamamlandı. Sokak hayvanları için atölyelerinde imal ettiği "Şirin" ve "Şirine" hayvan besleme heykellerinden, köpek kulübeleri ve kedi evlerine kadar pek çok alanda çalışmalar yürüten Odunpazarı Belediyesi hayvanseverlerle de işbirliğini sürdürüyor.

Konak Belediyesi sokakta yaşayan can dostlar için "MamaMatik" uygulaması başlattı. Parklara yerleştirilen MamaMatikler sayesinde vatandaşlar kedi ve köpekleri kolaylıkla besleyebilecek. İlk etapta üç noktada pilot uygulama olarak başlayacak MamaMatik gelecek talep doğrultusunda yaygınlaştırılacak.

Yenimahalle Belediyesi, Nefes Engelliler Sosyal Tesisi içerisinde kurduğu üretim atölyesinde ürün yelpazesini genişletti. Üretim ağını geliştiren belediye, pandeminin ekonomik etkilerini en aza indirmek için yeni ürünler üzerinde de ARGE çalışmalarını sürdürüyor. Belediyenin tüm birimlerinde kullanılmak üzere sıvı sabun, yüzey temizleyici, personel önlük ve üniformaları gibi ihtiyaç malzemelerinin prototipleri de ortaya çıktı. Önümüzdeki günlerde üretimi başlayacak yeni ürünler sayesinde belediye giderlerinden de ciddi oranlarda tasarruf sağlanacak.

Atakum Belediyesi kentin dört bir yanındaki yaklaşık 7 bin çöp konteynerini düzenli olarak dezenfekte ediyor. Basınçlı solüsyon püskürtülerek iç ve dış kısımları ayrı ayrı yıkanan konteynerlerle halk sağlığını koruyan Atakum Belediyesi, kent merkezinde olası kötü koku oluşumunun önüne geçiyor.

Yenimahalle Belediyesi, 5 yeni sağlık merkezini daha vatandaşların hizmetine sundu. Kısa sürede inşaatı tamamlanarak hizmete sunulan Aile Sağlığı Merkezleri'nde ilçe sakinlerinin güvenli ve hijyen koşullarda sağlık hizmetinden yararlanması için her ayrıntı düşünüldü. Pandemi nedeniyle hastanelerde oluşan yoğunluğun önüne geçilmesini ve ilçe sakinlerinin kendi mahallelerinde müstakil merkezlerde sağlık hizmetine ulaşabilmesini hedefleyen Aile Sağlığı Merkezleri; poliklinik muayene odaları, acil müdahale odası, aşı-bebek-çocuk izlem odası, emzirme odası, gebe izlem odası ve bekleme salonundan oluşuyor.

Burhaniye Belediyesi muhtarlık binalarının onarım ve düzenleme çalışmalarına devam ediyor. Burhaniye Belediye Başkanı Ali Kemal Deveciler, "İlçemizdeki birçok muhtarlık binasını komple yıkıp yeniledik. Akabinde birçok muhtarlık binamızın da tadilat ve tamiratlarını yaparak vatandaşlarımızın daha iyi hizmet almasını sağladık. Muhtarlarımız bizim demokrasi adına ilk basamaklarımız. Vatandaşlarımızın bu sistemde sorununu aktardığı ilk merciler. Bu mercilerin bakım onarımlarıyla ilgili tüm çalışmalarımıza aralıksız devam ediyoruz" dedi.

Çukurova Belediyesi tarafından "Yap-Birlikte İşletelim-Devret" modeliyle yaptırılan Park Vadi Tesisleri düzenlenen törenle açıldı. Başkan Soner Çetin göreve geldikten 7 ay sonra toplu açılış törenine imza attıklarını kaydederek "Toplumun her kesimini düşünmek zorundayız. Çocuklar için kreşler, kadınlar için sohbet ve dayanışma evleri, emekliler için de emekli dinlenme evlerini hizmete açtık. Bütün bu projelerimiz Türkiye'ye örnek oldu" dedi. Başkan Soner Çetin tesiste yer alan Kadın Yaşam Merkezi'nin hâlihazırda hizmet veren Atatürk Kadın Yaşam Köyü gibi Türkiye'de bir ilk olduğuna dikkat çekti.

Konyaaltı Belediyesi hayvan yetiştiriciliği yapan vatandaşlara aşı hibesiyle başlayan desteğini sürdürüyor. Hayvan üreticilerine 2 adet parazit ilaçlama makinesi ve 50 adet de otomatik yemlik hibe eden Konyaaltı Belediyesi şimdi de 22 bin küçükbaş hayvanın ilaçlamasına başlıyor.

Bu kapsamda ilk olarak 200 hayvanın parazit ilaçlaması yapıldı.

Buca Belediyesi, çalışma hayatına katılmak isteyen ancak ekonomik zorluklar nedeniyle çocuklarını bırakacak yer bulamayan kadınların önündeki engelleri kaldıracak kreş projesi için düğmeye bastı. 3-6 yaş grubu çocuklara haftanın 5 günü okul öncesi eğitim verecek tam zamanlı kreşler ilk etapta 3 farklı mahallede açılacak. 100 öğrenci kapasitesinde hayata geçirilecek kreşlerin çok cüzi rakamlarla hizmet vereceğini açıklayan Buca Belediye Başkanı Av. Erhan Kılıç, "Kadınların çalışma hayatındaki engelleri teker teker kaldırıyoruz" dedi.

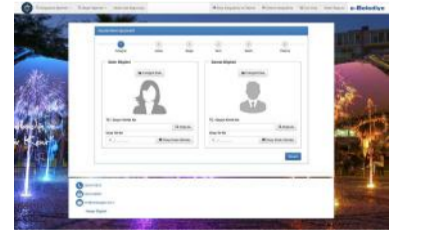
Buca Belediyesi, pandemi sürecinin yaşandığı son 5 ayda 207 can dostunu sıcak bir yuvaya kavuşturdu. Vatandaşların ilgisinden dolayı teşekkür eden Başkan Kılıç, "Satın almayın, sahiplenin! Hayatınıza sadık bir dost katın" çağrısını yineledi.

Turgutlu Belediyesi'nde taşeron işçiler için Belediye-İş Sendikası'yla sözleşme imzalandı. İmzalanan yeni sözleşmeye göre sosyal haklarla birlikte Turgutlu Belediyesi'nde en düşük maaş 3245 TL oldu.

Karabağlar Belediyesi, koronavirüs salgınına karşı aldığı önlemlere bir yenisini ekledi. Bu kapsamda, evlenecek çiftlerin nikâh başvuruları online olarak yapılabilir. Karabağlar Belediyesi'nin dijitalleşme hedefinin de bir parçasını oluşturan sistem, "www.karabağlar.bel.tr" adresi üzerinden hizmet veriyor. Evlenmek isteyen çiftler T.C. kimlik ve telefon numaralarını girerek kendilerine sistem üzerinden gönderilen doğrulama koduyla işleme başlıyor. Nikâh günü, saati ve nikâh yerini seçtikten sonra ödemesi gereken ücreti kredi kartıyla yatırabiliyorlar.

Avcılar Belediye Başkanı Av. Turan Hançerli katıldığı TV programında Avcılar'da 17 Ağustos depremi öncesinde yapılmış 11 bin 893 riskli binanın bulunduğunu ve bu riskli yapılarla ilgili özel bir çalışma yaptıklarını söyledi. Başkan Hançerli, "1999 yılı öncesinde yapılmış yapıların genel olarak sağlıklı olmadığını düşünüyoruz. Bu riskli yapılara özgü özel bir çalışma yaptık. Avcılar'daki tüm binaların karnesini oluşturduk ve bunu tek seferde görebileceğimiz online harita şeklinde bir uygulama hazırladık. Bu harita her an güncelleniyor. Binaların sağlık durumuna göre yapılan değerlendirmelerle binaları sınıflandırdık. Bu sayede öncelikle müdahale etmemiz gereken binalarımızı biliyoruz." açıklamasında bulundu.

Çankaya Belediyesi, Çiğdem Mahallesi'nde yapımına başladığı yüzme havuzunda çalışmalara hız verdi. Havuz testlerinin ardından çevre düzenlemesine başladı. Sonbahardan itibaren hizmet vermeye başlaması planlanan tesisin içerisinde 25 metre uzunluğunda ve altı kulvardan oluşan yarı olimpik kapalı yüzme havuzu ile 15 metrekarelik rehabilite-eğlence havuzu bulunacak. Tesiste ayrıca vatandaşlar için yoga, pilates, aerobik ve step alanları da yer alacak.

ÜRETİCİYE DESTEK

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Yavaş'ın kadın kooperatiflerini ve yerli üreticileri desteklemeyi amaçladığı projelerinin başında yer alan "Başkent Market" in yeni adresi de belli oldu. Halk Ekmek Fabrikası bünyesinde ilki Etimesgut'ta hizmete giren Başkent Market'in ikincisi Mamak Şafaktepe'de açılacak.

Mersin Büyükşehir Belediyesi kenti Mersin Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi'nin ürettiği mevsimlik çiçeklerle donatıyor. "Kadın Üreticilerin Plastik Örtülü Seralarda Çiçek Yetiştiriciliğini Destekleme Projesi" kapsamındaki çiçek üretimi çalışmalarıyla 800 bin çiçek daha yetiştirildi. Büyükşehir 1 yıllık alım garantili üretim sözleşmesi kapsamında 302 bin 50 TL tasarruf sağladı. Büyükşehir ve kooperatif arasında yapılan 1 yıllık alım garantili üretim sözleşmesi dahilinde hem tasarruf sağlanıyor hem de kadınlar üretime katılıyor.

Nilüfer Belediyesi Halk Evi Hizmet Binası'nın yanında ekolojik tarım yapılabilmesi için oluşturulan İhsaniye Mini Bostanı'ndaki ilk hasadı Nilüfer Belediye Başkanı Turgay Erdem yaptı. Başkan Erdem, "Burada atık sebze ve meyvelerden elde edilen organik gübreye beslediğimiz fideler ilk ürünlerini verdi. Amacımız, çocuklara ilaçsız tarımın nasıl gerçekleşeceğini, ürünlerin bakımının nasıl yapıldığını ve geliştiğini göstermekti. Farkındalık oluşturmak istedik. Bölgedeki vatandaşlar ürünleri toplayıp evlerine götürebiliyor. Çocuklar da buraya gelerek çalışma yapacak. Farkındalık projemizin başarılı olduğunu düşünüyorum. Gelecek yıl tarım alanlarındaki çalışmalarımızı daha da yaygınlaştıracamız" dedi.

Muratpaşa Belediyesi tezgâhın arkasında sadece kadınların yer alacağı projeye üretilen el emeği ürünlerin doğrudan tüketicilere ulaşmasını sağlayacak "Üreten Eller Pazarı" açtı. Pazarda sosyal mesafe kurallarına göre yerleştirilen 315 stant bulunuyor ve kadınların ürettiği, küçük atölye ve bireysel üretim olan giysiler, takı ve çanta gibi aksesuarlar, el yapımı ürünler, geleneksel el sanatı hediyelik eşyaların yanı sıra üretici belgesi olan kadınlara ait çiçek, salça, erişte makarna gibi ev yapımı yiyecekler de satılıyor. "Üreten Eller Pazarı" her hafta Cuma günleri 09.00-20.00 saatleri arasında açılacak.

Bilecik Belediyesi, Bilecik Kent Konseyi organizasyonunda hazırlanan "Üretici Kadınlar Pazarı"na destek veriyor. Kadınların sosyal ve ekonomik yaşama daha çok katılmasını amaçlayan Üretici Kadınlar Pazarı, her Cuma günü Kent Konseyi önündeki caddede vatandaşlara hizmet verecek.

Atakum Belediye' nin kuruluşuna öncülük ettiği Samsun'un ilk kolektif kadın girişimi olan Atakum Kadın Girişimi, Üretim ve İşletme Kooperatifi'nin (ATAK) kurucu üyeleri Türkiye'nin başarılı kooperatif girişimlerine teknik gezi gerçekleştirdi. Ankara, Eskişehir, İzmir ve Muğla'da gerçekleştirilen ziyaretlerde kooperatiflerin işleyişi ve sürdürülebilirliğini yerinde deneyimleyen kadın girişimciler, yöresel ürünlerin karşılıklı pazarlanması konusunda fikir alışverişinde bulundu. ATAK üyeleri edindikleri tecrübeleri Samsun'da uygulamaya geçirecek. Atakum Belediye Başkanı Av. Cemil Deveci'nin kuruluşuna öncülük ettiği Atakum Kadın Girişimi, Üretim ve İşletme Kooperatifi üyelerinin İç Anadolu Bölgesi'nden başlattığı teknik gezideki ilk durak Ankara Nallıhan'da iğne oyası takılar imal eden Han İpek Kadın Girişimi Kooperatifi oldu. Eskişehir'de tıbbi aromatik bitkiler, oyuncak, dekorasyon, aksesuar ve giyim alanlarında üretim yapan Her Ev Bir Atölye Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi'nde ürünleri inceleyen ATAK üyeleri girişimin işleyişi hakkında ayrıntılı bilgi aldı.

ULAŞIM

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Başkent'teki taksilerde şeffaf panel uygulamasını şimdi de dolmuş ve özel halk otobüslerine taşıyor. Merkezdeki ve Sincan'daki duraklarda hizmet veren toplam 2 bin 550 dolmuşa ücretsiz şeffaf kabin montajı başlatıldı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler'in işbirliği ve Sağlıklı Şehirler Ortaklığı'nın (The Partnership for Healthy Cities) desteğiyle ulaşımaya yönelik alternatif bir kampanyayı hayata geçirmeye hazırlanıyor. COVID-19 sürecinde İstanbul'daki sürdürülebilir ulaşım türlerinin kullanımını artırmayı amaçlayan proje aynı zamanda Creative Commons platformu (sağladığı özgür yasal araçlarla yaratıcılığın ve bilginin paylaşımına, tekrar kullanımına olanak veren, kâr amacı gütmeyen bir organizasyon) aracılığıyla tüm dünyaya farklı dillerde bir yol haritası sunacak. COVID-19 sonrası normalleşme sürecinde vatandaşların bireysel motorlu araçların yerine bisiklet ve yürüme gibi aktif ulaşım türlerine yönlendirilmesi amaçlanıyor. Bununla birlikte toplu taşımaya yönelik güvenin yeniden tesis edilmesi ve yakın mesafelerde aktif ulaşımın düşünülmesi konusunda farkındalık yaratılması hedefleniyor. Kampanyaya ait tasarımlar kısa süre içerisinde çeşitli mecralarda görünür hâle gelerek İstanbullular ile buluşacak.

Ankara Büyükşehir Belediyesi kadın istihdamını artırmaya yönelik çalışmalara imza atmayı sürdürüyor. Kadın kooperatiflerinin gelişmesinden pandemi sürecinde kadın terzilerin istihdamına kadar birçok alanda çalışmalar gerçekleştiren büyükşehir belediyesi, EGO otobüslerinde 10 kadın şoför istihdamının ardından şimdi de ANFA Genel Müdürlüğü'nde su tankeri ve süpürge araçlarında görevlendirmek üzere 1 kadın şoför alımı gerçekleştirdi.

Mersin Büyükşehir Belediyesi' nin kadın şoförleri Gözne, Ayvagediği, Arslanköy, Bekiralanı ve Cıvanyaylağı mahalle hatlarının dar, eğimli ve rampa olan yollarında yolcu taşıyor. Türkiye'de bir ilk olarak kırsal mahallelerde görevlendirilen kadın şoförler hem mutlu hem de gururlu. Mesleklerini severek yapan 5 kadın şoför, "Kadının başaramayacağı iş yoktur" cümlesinin hakkını veriyor. Mahalle sakinlerinden olumlu tepkiler aldıklarını ve bundan çok mutlu olduklarını söyleyen kadın şoförler, kırsal mahalle hatlarında sadece erkek şoförler çalıştırılabilir düşüncesini de kırmış oldu.

İzmir Büyükşehir Belediyesi' nin ESHOT Genel Müdürlüğü filosuna kattığı 52 yeni otobüsten biri sahip olduğu sağlık güvenliği sistemleriyle öne çıkıyor. Dünyada ilk kez İzmir'de kullanıma alınan güvenli araç yolcunun ateşini ölçüyor, havayı ve iç yüzeyleri virüslerden, bakterilerden arındırıyor.

Adana Büyükşehir Belediyesi Torosların zirvesinden Akdeniz'e kadar Adana'nın dört bir yanında asfaltlama çalışmalarına devam ediyor. Büyükşehir ekipleri Feke, Saimbeyli ve Tufanbeyli ilçelerinde asfaltlama çalışması gerçekleştirdi. Feke ilçesinde çalışmalarına devam eden ekipler Karlısözü-Gaffaruşağı-Ormacık köyleri arasındaki 15 km uzunluğundaki yolda sathi kaplama çalışması gerçekleştirdi. Tufanbeyli-Akdere arasındaki 2900 metre uzunluğundaki yolda sathi kaplama çalışması yapan ekipler Saimbeyli İlçesi'nde 450 metre uzunluğundaki Kale Kilise yolunda bitümlü sıcak asfalt dökümü gerçekleştirdi.

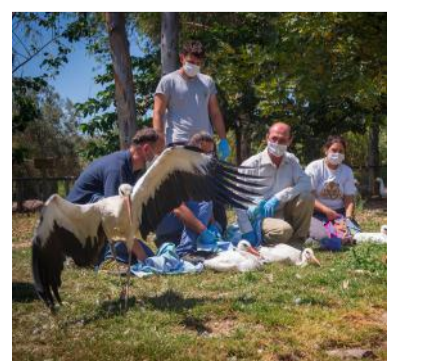

ÇEVRE

İstanbul Büyükşehir Belediyesi depolama sahalarına daha az atık gönderilmesi ve kapasitelerinin verimli kullanılması amacıyla organik atıklara yönelik yeni çözümler üretiyor. Yalnızca organik atıkların işleneceği ve bu atıkların enerjiye dönüşeceği Eyüpsultan Kemerburgaz Biyometanizasyon Tesisi'nin yapımı hızla sürüyor. Tesisin 2021 yılından itibaren faaliyete alınması planlanıyor. Günlük 130 ton organik atık kapasiteli tesiste organik atıklardan (yemek atıkları, sebze-meyve atıkları vs.) oksijensiz (anaerobik) fermantasyon yöntemiyle biyogaz üretimi gerçekleştirilecek ve elektrik enerjisi elde edilecek.

İzmir Büyükşehir Belediyesi' nin Sasalı'daki Doğal Yaşam Parkı'nda yaralı hâlde bulduktan sonra tedavilerini gerçekleştirdiği 4 leylek doğaya bırakıldı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, 18 Ağustos 2019'da başlayan, Seferihisar, Menderes ve Karabağlar ilçelerinin sınırları içindeki binlerce hektar ormanlık alanın kül olmasına yol açan büyük yangının birinci yıldönümünde Karabağlar Tırazlı'da tören düzenledi. Etkinlikte "Orman İzmir Kampanyası" kapsamında alınan 60 yangın tankerinden 10'u Menderes, Karabağlar, Seferihisar, Karaburun, Urla ve Ödemiş'e bağlı orman köyü muhtarlarına teslim edildi. İzmir'de orman yangınlarında profesyoneller gelene kadar yangına ilk müdahaleyi yapmak üzere büyükşehir belediyesinin verdiği gönüllü itfaiyecilik eğitimine katılanlara sertifikaları verildi.

Şişli Belediyesi belediyenin en önemli sorunlarından biri olan yeşil alan eksikliğini gidermek için ağaçlandırma çalışmalarına hız verdi. Bu kapsamda İstanbul Büyükşehir Belediyesi'yle işbirliği yapılarak Şişli'nin en uzun caddelerinden olan Halaskargazi Caddesi'nde kuruyan ve eksilen ağaçların yerine yenileri dikildi.

Bornova Belediyesi, "Yeniden Yeşil Bornova" hedefiyle toplam yeşil alanını bir yılda yüz bin metrekare arttırdı. Çalışmalar kapsamında gerçekleştirilen çalı ve mevsimlik çiçek dikimlerinin yanında ilçe genelindeki parklara, sokaklara da tadilat çalışmaları yapıldı.

Çankaya Belediyesi' nin bir süre önce başlattığı, atıkların evlerde ayrıştırılmasını sağlayan "Atıkları Kaynağında Ayrıştırma Projesi" devam ediyor. Çalışmalar kapsamında her ay binlerce ton ambalaj atığı geri dönüşüme kazandırılarak hem çevreye hem de ülke ekonomisine katkı sağlanıyor. Çankaya Belediyesi yalnızca Temmuz ayında yapılan çalışmalarla 4 bin 73 ton ambalaj atığının toplanmasını sağladı. Temmuz'da 253 ton cam ambalaj atığının toplanmasını da sağlayan Çankaya Belediyesi, atık pilleri, bitkisel atık yağı, atık elektrikli ve elektronik eşyaları geri dönüşüme kazandırıyor. Çevre bilincinin gelişmesi için yapılan çalışmalar afiş ve broşürlerle de destekleniyor.

Konyaaltı Belediyesi, "Atık Yönetim ve Sıfır Atık Projesi" kapsamında ambalaj atıklarının toplanması ve ayrıştırılmasına yönelik faaliyetlerini sürdürüyor. Projesi kapsamında 2020 yılında 7 ayda toplanan atık miktarıyla ilgili bilgi veren Konyaaltı Belediye Başkanı Semih Esen, özellikle okul ve hastane gibi kamu alanlarında atık toplama çalışmalarını yoğunlaştırdıklarını söyledi. Başkan Semih Esen bu çalışmalar kapsamında 7 ayda bin 350 kilogram bitkisel atık yağ, bin 946 kilogram pil ve 17 kilogram elektronik atık topladıklarını kaydetti.

Kuşadası'nda Türkiye Çevre Eğitim Vakfı (TÜRÇEV) koordinasyonunda yürütülen Mavi Bayrak Ödülü'nü almaya hak kazanan yerel plaj ve marina işletmeleri için bir ödül töreni düzenlendi. Kadınlar Denizi Plajı'nda düzenlenen törene ödül almaya hak kazanan işletmecilerle birlikte Kuşadası Belediye Başkanı Ömer Günel, Belediye Meclis Üyesi Tabet Özer, TÜRÇEV Kuzey Ege Bölge Koordinatörü Doğan Karataş ve ARYA A.Ş Yönetim Kurulu Başkanı Engin Doğan katıldı. İlçede Aydın Büyükşehir Belediyesi ile Kuşadası Belediyesi işbirliğinde ARYA A.Ş tarafından işletilen 6 plajla 19 otel plajı ve 1 marina 2020 yılında da sahip oldukları mavi bayrakları korurken kriterleri yerine getiren 4 özel plaj daha mavi bayrakla ödüllendirildi.

Kartal Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü'nün hayata geçirdiği geri dönüşüm projesiyle Kartallı vatandaşlar belediye görevlilerine teslim ettikleri elektronik atık için kilosu miktarına göre çeşitli hediyeler kazanıyor.

KÜLTÜR & SANAT & AKTİVİTE

İstanbul Büyükşehir Belediyesi' nin desteğiyle Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tarafından 32'nci kez düzenlenen Boğaziçi Kıtalararası Yüzme Yarışı'nın startını Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Kasapoğlu, İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, İstanbul Vali Yardımcısı Niyazi Erten, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Uğur Erdener birlikte verdiler. Kanlıca sahilinde "Kıtalar Kulaçlarla Birleşiyor" sloganıyla kulaç atmaya başlayan sporcular Beşiktaş Kuruçeşme Cemil Topuzlu Parkı'ndaki bitiş noktasına kadar yüzdüler.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilecek Vodafone İstanbul Yarı Maratonu'nda bu yıl bambaşka bir heyecan yaşanacak. COVID-19 tedbirleri nedeniyle kontenjan sınırlaması bulunan etkinlikte Türkiye'nin ilk sanal yarı maratonu "tek başına bizimle koş!" sloganıyla yapılacak. Katılımcılar 10 kilometrelik özel parkurlarında koşuya katılabilecek. Tarihi Yarımada'da gerçekleştirilmesi planlanan Türkiye'nin ilk sanal yarı maratonuna katılmak isteyenler için kayıtlar açıldı.

Beşiktaş Belediyesi' nin düzenlediği "Beşiktaş İyileşecek" etkinlikleri devam ediyor. Etkinlikler kapsamında Beşiktaş'ın parklarında Ağustos ve Eylül aylarında tiyatro ve stand-up gösterileri düzenleniyor. Ücretsiz olan etkinliklere ait programa <http://besiktas.bel.tr/Sayfa/32783/besiktas-tiyatroyla-iyilesecek> adresinden erişilebiliyor.

Beşiktaş Belediyesi Beltaş Vakfı aracılığıyla çalışanlarının ve Beşiktaş halkının ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişimine katkı sağlamak amacıyla düzenlediği kitap kampanyası ile okumaya destek oluyor. Kampanya kapsamında toplam 26 farklı kitap 29.000 adet olarak Beşiktaş halkına ücretsiz dağıtılacak. Kitap kampanyasından yararlanmak isteyenlerin www.beltasvakfi.org adresinden istediği kitapları seçip iletişim formunu doldurması gerekiyor. Kitaplar daha sonra Beşiktaş Belediyesi ekipleri tarafından evlere teslim edilecek.

Beşiktaş Belediyesi' ne ait Beşiktaş Belediye TV yenilikçi, dinamik ve keyifli içeriklerle izleyicisiyle buluşmaya devam ediyor. Sahnemiz Beşiktaş programında yayınlanan "Benim Hikâye'm" in ikinci konusu DJ ve prodüktör Doğukan Manço oldu.

Kartal Belediyesi, Büyük Taarruz'un 98. yıldönümüne özel Satranç Turnuvası düzenliyor. Kartal Belediyesi Satranç Akademisi, Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığı, Türkiye Satranç Federasyonu'yla Türkiye Satranç Federasyonu İstanbul İl Temsilciliği'nin işbirliğinde düzenlenecek "Zafer Bayramı Online Satranç Turnuvası" 30 Ağustos 2020 Pazar günü saat 14.00`de başlayacak.

Nilüfer Belediyesi ana sponsorluğunda bu yıl ilk kez düzenlenen Dağyenice Ultra Maratonu 500'ü aşkın sporcunun katılımıyla gerçekleşti. 4 ana kategoride yapılan yarışlar sonunda dereceye girenler ödüllendirildi. 6 kilometrelik Göl, 13 kilometrelik Ateş, 32 kilometrelik Su ve 59 kilometrelik Toprak parkurlarında 500'ü aşkın sporcu yarıştı. Dereceye girenler ödülleri Nilüfer Belediye Başkanı Turgay Erdem'in ve Nilüfer Belediye Başkan Yardımcısı Dr. Sibel Özer'in elinden aldı.

Muratpaşa Belediyesi' ne ait falez sahil bandı üzerinde bulunan ve çam ağaçlarıyla kaplı yaklaşık 8 dönümlük bir alana kurulu Engelsiz Kafe'de "Yıldızlı Geceler" adıyla gerçekleştirilen açık hava sinema günleri devam ediyor. 26 Ağustos günü saat 21.00'de başlayan ücretsiz gösterimlerde sinemanın klasik yapımlarından oluşan bir seçki sinemaseverlerle buluşuyor.

Odunpazarı Belediyesi bünyesinde kurulan Atölye Odunpazarı (ATOP) çalışmalarına Kıbrıs Dostluk Park'ında çocuklarla birlikte gerçekleştirdiği etkinlikle başladı. Üniversitelerin mimarlık, peyzaj mimarlığı, grafik tasarım, endüstriyel tasarım gibi bölümlerinde okuyan öğrencilerin katılımı ve Eskişehir Mimarlar Odası'nın desteği ile oluşan Atölye Odunpazarı (ATOP) ilk etkinliğini Erenköy Mahallesi'nde bulunan Kıbrıs Dostluk Park'ında gerçekleştirdi. Odunpazarı'na daha sanatsal bir görünüm kazandırmak için yola çıkan ATOP, Kıbrıs Dostluk Parkı'nda "Birlikte Hayal Et, Birlikte Tasarla" sloganıyla oyun alanı dizayn etkinliği düzenledi. Çok sayıda çocuğun yer aldığı etkinliğe Odunpazarı Belediye Başkanı Kazım Kurt da katıldı. Bir süre çocuklarla birlikte boyama yapan Başkan Kurt, ATOP'la gençlerle halkı bir araya getirerek Odunpazarı için yeni projeler üreteceklerini söyledi.

Buca Belediyesi 1. Uluslararası Mermer Heykel ve Kumtaşı Rölyef Heykel Çalıştay'ıyla Buca Heykel Sempozyumu için yola çıktı. Kente yeni bir soluk katıp genç heykeltıraşlarla taş ustalarını buluşturacak organizasyon 20 Eylül 2020'de Buca Gölet Tesisleri'nde gerçekleştirilecek. 10 gün sürecek görkemli etkinlik sonunda hayata geçirilen eserler Buca sokaklarında sergilenecek.

Efeler Belediyesi' nin gerçekleştirdiği bir dizi çalışmanın ardından estetik bir görünüme kavuşturulan Pınarbaşı Mesire Alanı'nda birbiri ardına tiyatro gösterileri düzenleniyor. Geçtiğimiz haftalarda sahnelenen "Kavuklu'nun Mesleği" adlı orta oyununa ev sahipliği yapan alan şimdi de "İyi, Kötü, Çirkin" adlı yerli komedi oyununu Efeler halkıyla buluşturuyor. 27 Ağustos Perşembe günü saat 21.30'da sahneye konulacak gösterinin biletleri Milli Aydın Bankası Kültür Merkezi ile Efeler Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nden ücretsiz temin edilebilecek.

Yenişehir Belediyesi vatandaşların açık alanlarda kontrollü bir şekilde, sosyal mesafe kurallarına uyarak vakit geçirebilmeleri ve eğlenmeleri amacıyla Açık Hava Gençlik Konseri düzenledi. Alanda tüm tedbirleri alan Yenişehir Belediyesi, vatandaşlara maske ve dezenfektan dağıttı. Yenişehir Belediyesi tarafından düzenlenen sosyal mesafeli Açık Hava Gençlik Konseri'nde canlı müzik, DJ dinletisi, dans gösterileri ve grup performansları vatandaşların beğenisini kazandı.

EĞİTİM

Beşiktaş Belediyesi Afet Yönetim Merkezi, afet ve acil durumlarda vatandaşlara daha nitelikli hizmet sunulmasını sağlamak amacıyla belediye personeline afet eğitimi verdi. Afet eğitiminin ardından düzenlenen sertifika töreni 21 Ağustos Cuma günü Prof. Dr. Aykut Barka Deprem Parkı'nda gerçekleştirildi. Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat da törene katıldı ve eğitimi başarıyla tamamlayan personele sertifikalarını bizzat takdim etti. Personeli tebrik eden Başkan Rıza Akpolat, her türlü afete karşı tam donanımlı bir şekilde hizmete devam edeceklerini belirtti.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler ve Sağlık Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen "İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi" konulu bilgilendirme toplantısına Dr. Aysel Engin konuşmacı olarak katıldı. Toplantıda 6331 Sayılı yasa ve TS ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi çalışmaları kapsamında belediye bünyesinde yapılan İSG uygulamalarının koordinasyon içinde ve etkin bir şekilde yürütülebilmesi ele alındı.

Çiğli Belediyesi, dünyanın en büyük gençlik organizasyonu olan AIESEC ile online gençlik buluşması düzenledi. AIESEC'li üniversite öğrencileri ve mezunlar Çiğli Belediye Başkanı Utku Gümrükçü'yle zoom üzerinden online toplantı yaptı. Online görüşmeye Romanya, Rusya, Ukrayna, Mısır, Brezilya, Polonya, Portekiz ve Azerbaycan gibi dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan gençler katıldı. Başkan Gümrükçü, "Bu buluşmada her ülkenin kendi kültürünü tanıma fırsatımız oldu. AIESEC programlarıyla yurtdışındaki projelere nasıl katılım sağlanabileceğinin detayları görüldü. Çiğli Belediyesi pandemi öncesi her ay farklı ülkelerden gelen 30'a yakın öğrenciyi şehirde misafir ediyordu. Çiğli Belediyesi'nin gerçekleştirdiği sosyal projelere yoğun katılım vardı. Kültür farklılıklarının kardeşçe, barış içinde kaynaştığı ve yaşadığı ilçe Çiğli olarak gençlerimizin uluslararası platformlarda bulunmalarını, ufuklarını dünya geneline açmalarını önemsiyoruz. Gençlerimiz destek olmaya devam edeceğiz" dedi.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Bilim Deney Merkezi interaktif atölyelerle çocuklarla buluşmaya devam ediyor. Zoom üzerinden düzenlenen etkinliklerde çocuklara bilimi sevdirmeye çalıştıklarını ifade eden Büyükşehir Belediyesi yetkilileri son olarak "Görevimiz Robot" atölyesiyle çocuklara kodlama anlatıldığını belirtti. Pandemi sürecinde evde vakit geçirmekte zorlanan çocuklar iDeaSim isimli simülasyon programını kullanarak öğrendiklerini pekiştirme imkânı bulurken online atölyelerle eğlenerek öğrenmenin keyfini yaşıyor.

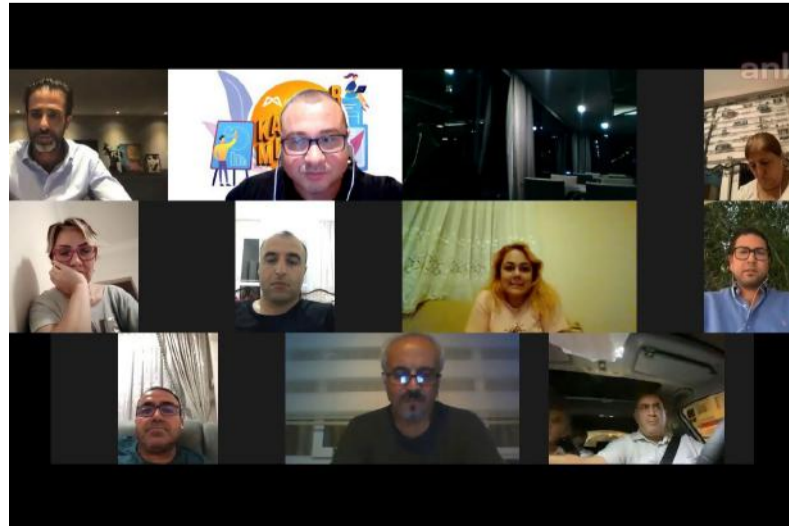

Beşiktaş Belediyesi desteğiyle Türkiye Vodafone Vakfı ve Habitat Derneği, Türkiye'nin dijital dönüşümüne öncülük etmek, genç nesilleri eğitimle güçlendirmek ve kodlama bilincini yaymak amacıyla "Yarını Kodlayanlar" ücretsiz kodlama eğitimlerine devam ediyor. Yaz dönemi boyunca gerçekleşecek olan kodlama eğitimleriyle 7-4 yaş arası çocuklar sadece teknoloji tüketicisi olmayıp yeni teknolojide üretmenin keyfine varacak.

Çanakkale Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü tarafından Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerine yapılan çalışmalara ilişkin eğitim verildi. Temizlik İşleri Müdürü Aysun Kavcar tarafından gerçekleştirilen eğitim kapsamında Çanakkale Bölgesel Katı Atık Yönetim Projesi ve uygulamalarının yanı sıra Atık Elektrik ve Elektronik Eşyaların (AEEE) Ayrı Toplanması Projesi, Ambalaj Atıklarının ve Tıbbi Atıkların Yönetimi Projesi, bu kapsamda kent merkezindeki ve havzadaki uygulamalar anlatıldı.

Çanakkale Belediyesi Çocuk Kültür Evi, çocuklara üretim odaklı bilişim becerilerinin kazandırılması amacıyla yürüttüğü robotik/maker atölyelerinin niteliğini artırmak amacıyla her yıl gerçekleştirdiği eğitici eğitimi programını bu sene salgın önlemleri nedeniyle online katılımı gerçekleştirdi. Dokuz gün süren online eğitimin yürütücülüğünü Çocuk Kültür Evi'nin robotik/maker atölye programlarını destekleyen Bilişim Garaj Akademi üstlendi. Online Eğitici Eğitimi'nde; Kodlama, 3D Tasarım&Üretim, Akıllı Cihaz Tasarımı (Robotik), Mobil Program Tasarımı ve Okul Öncesi Kodlama Eğitimi (Yarı Kodlama ve Elektronik Devre Tasarımı) gibi başlıklar üzerinde duruldu.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Kariyer Merkezi ev sahipliğinde, 36 kurum ve kuruluşun işbirliğinde gerçekleştirilen "Dijital Liderler Mersin'de Projesi" uluslararası arenada başarılı çalışmalarını tanıyan isimleri Mersin'in iş dünyasıyla buluşturmaya devam ediyor. Dijital dönüşüm stratejisti, akademisyen ve yazar Ergi Şener'in moderatörlüğünde "İş Hayatı ve Sektörlerin Geleceği" programına Alarko Holding Stratejik Planlama Müdürü, öğretim görevlisi ve işinsanı Tal Garih konuk oldu.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitim Kursları (İSMEK) Genel Müdürü Erkan Duyar Kartal Belediyesi'ni ziyaret etti. Ziyarete Kartal Belediyesi Başkan Yardımcısı Adem Uçar, İSMEK Genel Müdürü Erkan Duyar'la ilçedeki kültür merkezlerini gezerek oluşturulacak yeni kurs merkezleri hakkında fikir alışverişinde bulundu.

Mezitli Belediyesi'nin hayata geçirdiği Tiram Mutfak Atölyesi'nde ilk workshop gerçekleştirildi. Atölyede gerçekleştirilen ilk workshopta kursiyerler ödüllü açığı Müslüm Aktaş'ın yönetiminde Güneydoğu Asya'nın en yaygın mutfak lezzetlerinden birisi olan suşi yapımını öğrendi. Workshop sonrası yaptıkları suşileri birbirlerine tattıran kursiyerler sertifika aldı.

DAYANIŞMA

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, Gaziemir Belediyesi'yle gönüllüler ve yardımseverlerin desteğiyle kurulan Sosyal Market'in açılışına katıldı. Ekonomik açıdan zorluk yaşayan yurttaşlara destek vermek amacıyla Gaziemir Belediyesi öncülüğünde, Ege Serbest Bölgesi (ESBAŞ) Yürütme Kurulu, Gönüllü Kadınlar Derneği, bağışçılar ve ilçedeki işletmelerin katkılarıyla kurulan Sosyal Market'te kuru gıda, temizlik ürünleri ve giysinin yanı sıra bazı temel ihtiyaç malzemeleri de bulunuyor. Gaziemir Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'nce belirlenen aileler alacakları kartlar sayesinde marketten alışveriş yapabilecek. Paranın kullanılmadığı markete isteyen herkes bütçesi oranında destek verebiliyor veya bağışta bulunabiliyor.

Nilüfer Belediyesi bünyesindeki Bizim Ev Engelliler Sosyal Yaşam Destek Merkezi engelli katılımcılara yönelik çalışmalarını sürdürüyor. Bizim Ev'de uzun yıllardır devam eden atölyeler koronavirüs salgını nedeniyle risk taşıdıkları sebebiyle katılmayan engelli bireyler için online düzenlenmeye başlandı. Daha önce Bizim Ev'de çeşitli atölyelere katılan büyük yaş grubu engelli bireyler bu defa pandemi nedeniyle online olarak bir araya geldi. Çalışmalara verilen aradan sonra ilk kez bir araya gelen katılımcılar yaşanan pandemi dönemiyle ilgili deneyimlerini paylaşırken koronavirüse karşı alınması gereken önlemleri de konuştu.

Odunpazarı Belediyesi Kadın ve Aile Müdürlüğü, ayrımcılık ve şiddete maruz kalan kadınlar başta olmak üzere tüm kadınlara ücretsiz danışmanlık hizmeti sunuyor. Koronavirüs salgını döneminde kadına yönelik şiddetin artmasıyla ücretsiz danışmanlık hizmeti başlatan Odunpazarı Belediyesi, İstanbul Sözleşmesi'ni de kitapçık hâline getirerek yeni evlenen çiftlere vermeye başlamıştı. Fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddete maruz kalan kadınlar ve aileyle iletişim konularında alanında uzman psikolog ile kadınlara destek veren Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü'nün online danışmanlık hizmetleri arasında "çocuk danışmanlığı", "ergen danışmanlığı", "yetişkin danışmanlığı", "aile terapisi", "sınav kaygısı", "stresle başa çıkma", "bağımlılık", "psikopatoloji" ve "uyum sorunları" da yer alıyor.

Kartal Belediyesi, Odunpazarı Belediyesi gibi örneklerden sonra Narlıdere Belediyesi, Edirne Belediyesi de nikâh törenlerinde evlilik cüzdanıyla birlikte İstanbul Sözleşmesi dağıtmaya başladı.

Edirne Belediyesi, "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır" diyerek kadınlara desteğini sürdürüyor. İstanbul Sözleşmesi'ne destek veren Edirne Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü çalışanlarının kendi elleriyle hazırladıkları "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır" yazılı pankartlar hizmet binalarına asıldı. Ayrıca üzerinde "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır" yazılı maskeler belediye personeline dağıtıldı.

Bilecik Belediyesi yardımlaşma ve dayanışma duygularının pekişmesini sağlayacak Güzel Market'i vatandaşların hizmetine sundu. Güzel Market'te oyuncaktan giysiye, mobilyadan beyaz eşyaya yüzlerce ürün ihtiyaç sahipleriyle buluşacak. Belediye Başkanı Semih Şahin açılıştaki konuşmada: "Öncelikle Güzel Market'in şehrimize ve vatandaşlarımıza hayırlı olmasını diliyorum. Bilecik Belediyesi olarak insanlar arasındaki yardımlaşmayı ve dayanışmayı pekiştirecek güzel bir çalışma gerçekleştirdik. Belediye başkanlığı olarak bizler sadece buraya elindeki ürünü getiren vatandaşlarımız ile ihtiyaç sahibi hemşerilerimiz arasında köprü vazifesi göreceğiz" dedi.

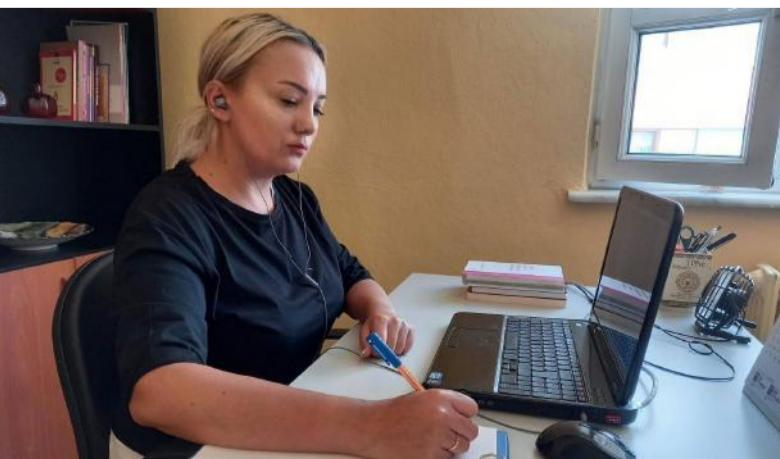
Mudanya Belediyesi ücretsiz psikolojik destek hizmeti vermeye başladı. Mudanya Belediye Başkanı Hayri Türkyılmaz, "Belediyemizin psikolojik danışmanlık biriminde doğum öncesi ve bebeklik döneminden itibaren çocukların gelişim aşamaları değerlendirilebilecek. Bebek ve çocuklar için hazırlanan gelişim gözlem formları doğrultusunda bireysel çalışmalar planlanacak. Çocuğun büyüme sürecinde yaşadığı krizleri bir soruna değil, fırsata dönüştürmeyi hedefliyoruz. Aynı zamanda yetişkinler için de hayatın akışında ortaya çıkabilecek problemlerle baş etmekte zorluk yaşayan kişilere destek vermeye hedefliyoruz. Sağlıklı birey kavramı beden ve ruhen sağlıklı olmak anlamını taşıyor. Daha mutlu, daha huzurlu bir kent yaratmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz" diye konuştu.

Bornova Belediyesi'nin İzmir genelinde pek çok hayırseverin de katkılarıyla topladığı gıda yardımlarının dağıtımını sürdürüyor. Hazırlanan 1.800 paket gıda yardımı Bornova Belediyesi'nin envanterinde kayıtlı ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere muhtarlıklara teslim edildi. Hasta ve yaşlı vatandaşların paketleri ise evlerine götürüldü. Gıda paketlerinin yanı sıra 160 aileye mama ve çocuk bezi, 125 ihtiyaç sahibine ise yaşlı bezi yardımı yapıldı.

Efeler Belediyesi geçtiğimiz hafta sağanak yağış neticesinde meydana gelen sel felaketinin yaralarını sarmak için çalışmalarına devam ediyor. Efeler Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü ekipleri sel sebebiyle yıkılan ev, bahçe ve arazi duvarlarını yeniden inşa etti.

Mezitli Belediyesi'nin hayırseverlerin desteğiyle hayata geçirdiği projelere bir yenisi daha ekleniyor. 5 yıldır bölgenin en başarılı eğitim kurumlarından birisi olan 170 öğrenci kapasiteli Bircan Tüfekçioğlu Çocuk Gündüz Bakım Evi'nden sonra yine hayırseverler desteğiyle yapılacak Enis-Necip Tüyen Çocuk Gündüz Bakım Evi'nin temeli 3 Eylül 2020 Perşembe günü atılacak.

Mezitli Belediyesi Basın Yayın Müdürlüğü ekipleri İpek Ongun ve kızı Defne'nin kitaplarının tamamından oluşan setini Mihrihan Yaylası'nda bulunan Kır Kütüphanesi'ne teslim etti. Kütüphane sorumlusu İzzettin Tamay, Türkiye'nin her yerinden gelen desteklerle eşsiz bir kitap arşivine sahip olduklarını ifade ederek "Kitaplarımızın tamamı edebi değerinin yanında kütüphanemize ulaşana kadar geçen süreçte sayısız anıyı da barındırmasıyla çok özel bir yere sahip. Hepsini belirli bir öykünün, yaşamışlığın içerisinde kitapseverlerimizin ellerine kadar ulaştırıyor. Çok önemli dostlukların, özel birlikteliklerin yaşanmasına neden oldu. Başta Sayın İpek Ongun olmak üzere tüm kitap dostlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum" dedi.

DİĞER

Ankara Büyükşehir Belediyesi katılımcılık ilkesiyle başlattığı uygulamalara bir yenisini ekledi. Başkan Mansur Yavaş başkentteki 565 sivil toplum kuruluşuna mektup göndererek “2021 mali yılı bütçemizi birlikte hazırlayalım. Kaynakların paylaşımını ve kaynak ayrılmasını istediğiniz projelerinizi görüş ve önerilerinizle birlikte bizimle paylaşın” dedi. Üniversitelerden meslek kuruluşlarına kadar birçok paydaşa çağrıda bulunan Başkan Yavaş, “Sınırlı bütçesel kaynakların hangi önceliklere göre nasıl kullanılacağını planlanmasına kamu kurumları, meslek kuruluşları, üniversiteler, STK’lar, vatandaşlar gibi yerel hizmetlerden yararlanan bütün paydaşların katılmasını temel yönetim anlayışı kabul ediyoruz. Katılım sürecinin belediyemizle paydaşlarımız arasındaki ilişkilerin gelişmesine, başkentimizin geleceğini ilgilendiren önemli kararların ortak akılla alınmasına katkı sağlayacağına inanıyoruz.” dedi. Bütçe hazırlık çalışmalarına katılmak isteyen STK’lar <http://www.ankara.bel.tr/stk-tablo> adresi üzerinden ya da yazılı olarak Mali Hizmetler Daire Başkanlığı’na görüşlerini iletebilecek.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu geçtiğimiz eylül ayında Deprem Seferberlik Eylem Planı’nı açıklamıştı ve 1 yıl içinde 20 bin bağımsız birimde dönüşümün başlayacağı sözünü vermişti. İBB Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı koordinasyonunda, belediye iştiraklerinden KİPTAŞ ve İmar A.Ş ile ortak yürütülen kentsel dönüşüm çalışmaları kapsamında bu hedef aşularak 29 bin 323 bağımsız birimin üretim çalışmalarına başlandı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Konak Karataş Mahallesi’nin merdivenli sokaklarından ve tarihi asansörün üst tarafındaki 308 Sokak’a üç yıl önce yürüyen merdiven yapmayı planladı. İhalesi de yapılan projeye sokak sakinleri değişik gerekçelerle tepki gösterince Tarihi Asansör’ün Ceneviz Salonu’nda halk toplantısı düzenlendi. Sokak sakinlerini dinleyen büyükşehir yöneticileri toplantıdan sonra projeden vazgeçildiğini açıkladı.

Hatay Büyükşehir Belediye Başkanı Doç. Dr. Lütfü Savaş, Nepal Lalitpur Belediye Başkanı Chiri Babu Maharjan’la 21 Ağustos Cuma günü Zoom uygulaması üzerinden bir görüşme gerçekleştirdi. Hem Ortadoğu’da yaşanan savaştan olumsuz etkilenen Hatay ekonomisine katkı sunmak hem de şehrin zenginliklerini tüm dünyaya tanıtmak amacıyla Başkan Savaş’ın girişimleriyle kazanılan EXPO 2021 için hazırlıklar devam ediyor. Dünyanın ödüllü mutfaklarının yer alacağı ve “Medeniyetler Bahçesi” temasıyla gerçekleşecek olan EXPO’da bahçe ve gastronomi alanında yer alacaklarını ifade eden Lalitpur Belediye Başkanı Maharjan, Hatay’la kardeş şehir olmayı çok istediklerini ifade etti. Görüşme, Başkan Savaş’ın medeniyet şehri Hatay’da gerçekleşecek olan ve tüm dünyanın yakından takip ettiği EXPO 2021’e davetiyle son buldu.

Bornova Belediye Başkanı Dr. Mustafa İduğ, sosyal belediyeçilik uygulamalarıyla örnek olan Antalya’nın Muratpaşa Belediyesi’ni ziyaret etti. Belediye yetkilileriyle bilgi paylaşımında bulunan İduğ, “Vatandaşlarımıza ve kentlerimize yarar sağlayıp değer katacak her çalışma örnek alınmalıdır” dedi. Muratpaşa Belediyesi Başkan Yardımcıları Seyfi Ceyhan, Oya Kansu ve birim müdürleri ile bir araya gelen Başkan İduğ, belediye çalışmaları hakkında bilgi aldı. Muratpaşa Belediyesi tarafından yürütülen kreş ve temizlik çalışmaları başta olmak üzere çeşitli müdürlüklere ait sosyal projelerin detayları incelenirken Bornova Belediyesi’nin Türkiye’ye örnek olan çalışmaları, uygulamaları ve projeleri de anlatıldı. Toplantıda dijital ve akıllı belediyeçilik alanındaki yeni uygulamalar konusunda da fikir alışverişinde bulunuldu.

